

TELLIJATELE

Müüjatel tuleb klientide juurde veebi kolida

Internetis kaupluse avamine on sageli sama keeruline ja teadmistemahukas kui uue päriskaupluse ehitamine. ▶**Tehnotrend**

 47" LED-teler Philips 4607T1	 46" 3D LED-teler Samsung ES8000S	 47" 3D LED-teler LG 47LJ600P
Emetla	Emetla	Emetla
47PFL4007M12	UE46E5800SXCH	47LJ600P.AEG
3.05.2013	3.05.2013	3.05.2013
0 €	0 €	0 €
35 x 34,75 €	35 x 33,36 €	35 x 38,81 €
649 €	1 399 €	1 799 €
729 €	2 149 €	2 699 €
 Liiklusekood	Ei ole müügi e-poes	 Liiklusekood

MAKSUD

Üüritulu deklareerijaid tilgub tasapisi juurde

Maksu- ja tolliameti juhtivspetsialist **HANNES UDDE** võib rahul olla ameti tööga, mis on üks üüritulu avalikustajate arvu kasvu põhjusi. ▶**6-7**

Kolmapäev, 29. mai 2013
nr 103 (4760) **2,50 eurot**

↓ **EUR/USD**
1,2938

↑ **USD/EUR**
0,7729

↓ **EUR/SEK**
8,5874

↑ **NordPool**
40,13

↑ **Euribor**
0,297%

FOTO: ERIK PROZES

Juhatuse liikme vastutusele pandi täpsemad piirid

▶ Riigikohus pani täpsemalt paika, kui kaua juhatuse liige vastutab ettevõttele tekitatud kahju eest ning kas kahjunõude võib suunata ka pärija vastu ▶**4-5**

INVESTOR

Aktionärid teevad panuse ravimitele

USA aktsiaturgude eufooria on biotehnoloogiafirmadele hästi mõjunud – Nasdaq'i biotehnoloogiaindeks on aasta algusest 32% tõusnud. Kõrvalseisjaid on see ettevaatlikuks teinud. ▶**20-21**

PANGANDUS

Rootslaste laenuv rõhuvad pankasid

Lühikeses perspektiivis pole Rootsi neljal suupangal, millest kolm tegutseb ka Eestis, häda midagi, nentis keskpanga raport. Riskikoht on euroala nõrkuse kõrval rootslaste laenukoorem. ▶**10-11**

EHITUS

Kõigile firmadele tööd ei jätku

Võrreldes panganduse või jae-müügiga on ehituses ettevõtteid liiga palju ja see niimoodi jääda ei saa, võttis ehitusbaromeetri näidu tausta kokku Maru Ehituse juhatuse esimees Tõnu Kull. ▶**14-15**

KOLUMN

Tugevaimaks oponendiks on meil läbi aastate olnud Edgar Savisaar.

Äripäeva peadirektor Igor Rõtov tõdeb, et ausa ja kartmatu vaba ajakirjanduse eest seismine võib tähendada ka kohtusse minemist. ▶**18**

TEGIJA

Alişer Usmanov
endise nõukogudemaa esirikkur

↑ Venemaa ja tema sõberriikide varakamate inimeste esisatta pääsemiseks tuli omada vara vähemalt 1,35 miljardi dollari eest. Seejuures ei võtnud rikkurid reastanud ajakiri PBK arvesse nende isiklikku vara – jahte, autosid, suvilaid –, kirja läks vaid ärimeestele kuuluvate ettevõ-

tete väärtus. Metalli- ja muu äriaga rikkust kogunud Alişer Usmanovi vara sai kokku rohkem kui 20 miljardi dollari väärtuses. Suur maa, suured võimalused. Eesti mulluse rikkaima mehe vara ulatus 350 miljoni euroni, mis mastape arvestades pole ka sugugi paha.

TÄNA ÄRIPÄEVA VEEBIS

Positiivne väljavaade

SEB privaatpanganduse strateeg Peeter Koppel usub, et finantsturgude väljavaade on positiivsem kui veel mõni aeg tagasi. Mis annab aluse oodata varade kallinemist ning kuidas turgutab võimalik varade väärtuse kasv tarbimist ja investeeringuid, loe täna Äripäeva veebist.

PANGANDUSE
spetsialist Peeter Koppel analüüsib finantsturgude olukorda.

PÄEVA FAKT

33

PROTSENTI jaemüüjate müügikäibest tuleb erinevate kaupade kaudu, vahendas kaubandus.ee Nielsen ScanTracki uuringut. Seejuures mõjutavad kampaaniad kõige rohkem kohvi müüki. 58% kogu müüdud kohvist läks kaubaks kaupade ajal.

AJALOO ILU

Europarlamendi esimees toetas eurot avansiliselt

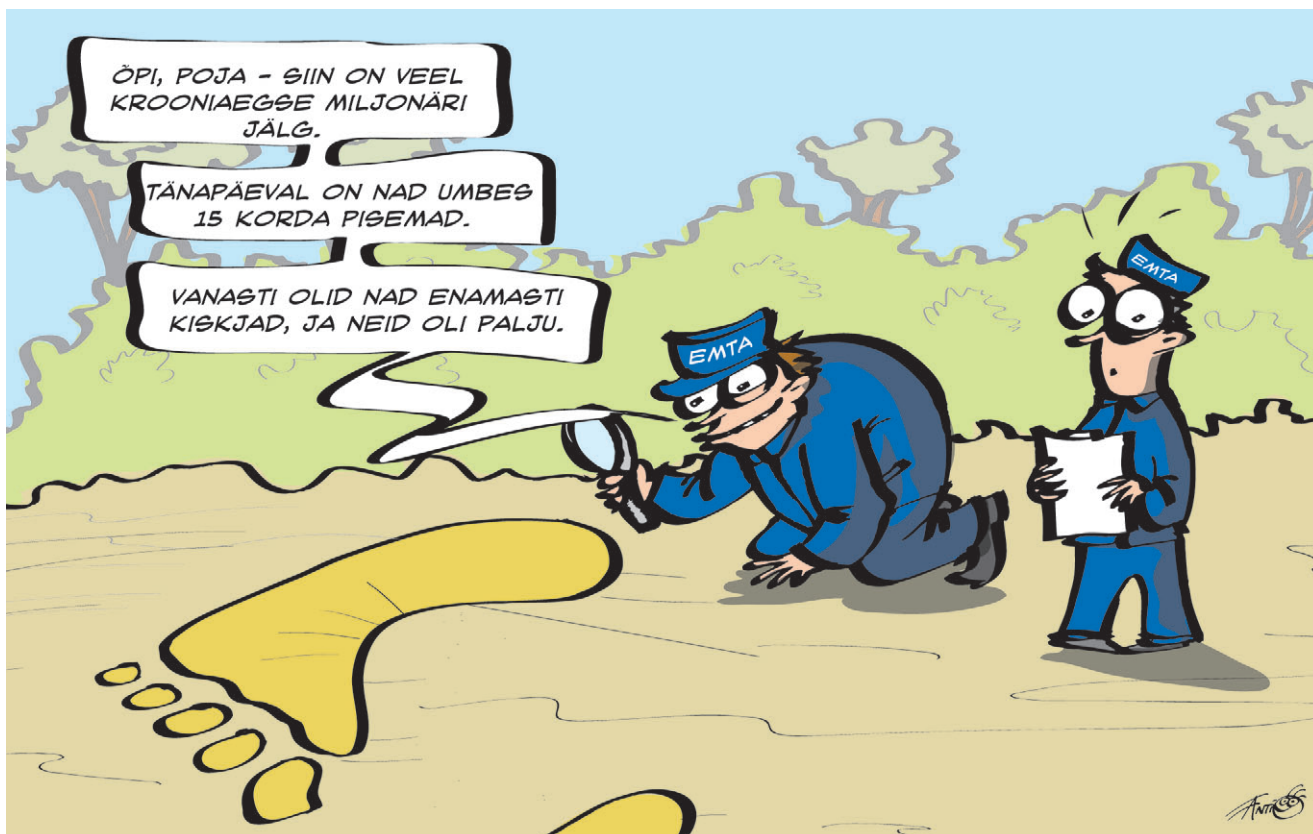
28.–30. mai 2006. Eestis oli ametlikul visiidil Euroopa Parlamendi president Josep Borell Fontelles. Ta kohtus president Arnold Rüütli, peaminister Andrus Ansipi, välisminister Urmas Paeti, riigikogu esimehe Toomas Vareki ja Euroopa Liidu asjade komisjoni esimehe Kristiina Ojulandiga. Ühtlasi esines ta riigikogus avaldusega, milles toetas Eesti liitumist eurotsooniga 2008. aastal.

Hetkeseis. Eurole läks Eesti üle alles 2011. aastal. Kosmoseinsenerist hispaania veteranpoliitik Borell ei ole enam Euroopa Parlamendi liige, küll aga kuulub nüüd europarlament Ojuland. Rüütlist on saanud ekspresident ja Varekist Rakvere linnaeape. Ansip ja Paet peavad sama ametit mis seitse aastat tagasi.

HOMME

Kuidas toimus pere- ja töötajasõbralike ettevõtete tunnustamine?

LOE ÄRIPÄEVAST

ILLUSTRATSIOON: ANTI VEERMAA

JUHTKIRI

Enne rahule jätta ei kavatse, kui maksutulud on teada

Eile avalikustas maksu- ja tolliamet kokkuvõtted üksikisiku tulude deklareerimisest. Eelmise aasta kohta esitas ametile deklaratsiooni 562 340 füüsilist isikut. Kogu deklareeritud tulu oli 5,7 miljardit eurot, mis teeb ühe inimese kohta keskmiselt ligi 10 400 eurot.

Selline statistiline kokkuvõte on taas kord hea võimalus meelde tuletada – Äripäev on aastaid olnud seisukohal, et maksustatavad tulud peaksid olema Eestis avalik teave. Sealhulgas kõik palgad, just nagu need osa ametikohtade puhul ka on. Ei ole lihtne mõista, miks Eesti riik, mis on maailmas üsna esirinnas oma avatuse ja vaba ühiskonna poolest, ei ole ikka veel kasutanud võimalust oma avatust veelgi suurendada.

Loomulikult tuleb arutleda selle üle, mis kujul kõnealune teave avalikuks teha. Siin on toimetuse varem välja pakkunud, et kommertseesmärkidel kasutamise vältimiseks võib andmete vaatamise teha tasuliseks. Kuid selle üle, et inimese aastatulult tasutud tulumaks ja seeläbi ka tema aastatulu võiks olla avalik, ei ole tarvis enam pikalt diskuteerida.

Ministeeriumi asjalik algatus. Huvitava ettevõtmisega tuli hiljaaegu välja haridus- ja teadusministeerium, kui otsustas avalikustada ministeeriumi kaudu kohalikele omavalitsustele eraldatud palgatoetuse summad. Seda siis ümber arvutatuna õpetaja palgaks, mille miinimum on teatavasti astmete kaupa kokku lepitud.

Kaude võib sedagi nimetada palgade avalikustamiseks, aga ümberpööratud kujul – asjaosalised ja avalikkus sai teada, kui palju peaksid õpetajad ühes või teises omavalitsuses teenima.

Sellise sammu praktilist kasu oli selges-

”

Avalikkuse kontrolli efekt oleks ühiskonnas kordades suurem, kui kõik palgad oleksid avalikud.

ti tunda. Joonistus välja, millised omavalitsused maksid õpetajatele välja kogu palgaraha ja millised olid otsustanud osa palgatoetuse summast mujal ära kulutada.

Selletaoline avalikkuse kontrolli efekt oleks aga ühiskonnas veel kordades suurem, kui kõik palgad oleksid avalikud.

Ebatervet huvi kaasa ei too. Kui palgainfo on avalik, kahaneb ühtlasi ülisuur huvi seda info kuskilt välja kaevata ja avalikult eksponeerida. Seda ilmestab Soome kogemus: neil on eraisikute maksustatav tulu avalik, aga sellega tutvumine ei täida sugugi soomlaste päeva hommikust õhtuni. Eestiski kujuneks see teave lihtsalt loomulikuks osaks avatud ühiskonnast.

Maksumiljonäride edetabelid on osa ajakirjandusest ja neid koostatakse niikuinii. Sellest on teadlik ka maksu- ja tolliamet, kes märkis, et vähemalt miljon eurot tulu deklareeriti seekord kuues deklaratsioonis. Seda on kümne deklaratsiooni võrra vähem kui aasta tagasi.

Ülevaatlikkuse huvides – just nagu poes on eurohindade kõrval enamasti veel ka kroonihinnad – oli lisatud, et vanas väeringus vähemalt miljon kroonist tulu deklareeris mullu 2788 ja tänava 2188 inimest.

Avalikustamine võiks jõuda selleni, et kui maksumiljonärid ja muud huvipakkuvad statistilised numbrid on ajakirjanduses juba kajastamist leidnud (ehk siis avalikkuse tavapärase huvi on rahuldatud), muutub kogu asjassepuutuv info kättesaadavaks. Seda võimalust ühiskonda avatumaks muuta tuleks Eestil kindlasti kasutada.

Loe Äripäevast

LUGU tulude deklareerimisest
täna lehes lk 6-7

Elektrilevi OÜ korraldab avaliku kirjaliku enampakkumise järgmise kinnistu müügiks

TALLINNA LINNAS
Veerenni tn 40, kinnistu on koostatud üürilepinguga Kinnistule on koostatud detailplaneering.

Kinnistu alghind 1 200 000 eurot

Pakkumised esitada vastavalt enampakkumise tingimustele hiljemalt **01. juuliks 2013 kell 12:00**

Enampakkumise tingimuste ja kinnistu kohta saab lisainfo:

Marko Künnapas
tel. 5367 6653
Marko.Kunnapas@energia.ee

elisa

ÄRIKLIENDILE

Elisa tahvliga püsid õigel kursil!

Elisa MiNT 4G tahvel
aitab hoida kurssi
töö- ja puhkehetkel.

38^{22€} kuus

Samsung Galaxy
Note 10.1 LTE

MiNT 4G
Business Standard

”Neve Uudelt: Uus juhatuse peab olema nii hoolas ja kasutusele võtma vajalikud abinõud selleks, et võimalikud rikkumised tuvastada.

ÄRIPÄEV 29. mai 2013

toimetaja Aivar Hundimägi, tel 667 0115, e-post aivar.hundimagi@aripaev.ee

Advokaat selgitas, et Eesti Taaras oli ametis veel kaks juhatuse koosseisu, enne kui tuvastati kahju tekitamine.

KOHTUOTSUS

Juhatuse liikme vastutus selgemalt paigas. Kahjunõude võib esitada ka juhatuse liikme pärija vastu

A ALYONA STADNIK
alyona.stadnik@aripaev.ee

Riigikohtu mais langetatud otsus paneb selgema mini paika juhatuse liikme vastutuse. Kui seni oli levinud arvamus, et juhatuse liikme vastu saab esitada nõudeid kümne aasta jooksul pärast kahju tekitamist, siis nüüd otsustas riigikohus, et periood on viis aastat. Pankrotihaldur Ene Ahase sõnul soosib selline lahendus juhatuse liikmete pahatahtlikku käitumist.

Seni, kuni praegu kehtivat seadust ei muudeta, tuleb advokaadibüroo Ahas & Heringson GLO OÜ vandeadvokaadi ning pankrotihalduri Ene Ahase sõnul arvestada riigikohtu seisukohaga. “Selline kohtupraktika soosib pahatahtlikku käitumist – juhatuse liikmed teavad, et tegelikku vastutust ei järgne,” ütles Ahas.

Ettevõtte juhtide ning ka võlausaldajate jaoks olulise otsuse langetas riigikohtu tsiviilkolleegiumi seitsmeliikmeline koosseis. Ainult üks kohtunik – Henn Jõks – jäi eriarvamusele. Jõksi hinnangul võib viieaastane aegumistähtaeg julgustada juhatuse liikmeid oma kohustusi rikkuma.

Eesti Taara juhtum. Riigikohus langetas otsuse vaidluses, mis puudutas pankrotistunud väikemajatootjat Eesti Taara. Ettevõtte pankrotihalduri Ene Ahase hinnangul tekitas aastatel 1996–2006 Eesti Taara juhatuse kuulunud Hans-Peet Johannes ettevõttele 148 092 euro suuruse kahju. Kuna Hans-Peet Johannes suri 2006. aastal, nõudis pankrotihaldur kahju hüvitamist tema vara pärijalt, tütar Maris Johanneselt. Kuna Maris Johannes polnud sellega päri, esitas Ahas tema vastu hagi kohtusse. Vaidlus lõppes mai alguses riigikohtus Johannesele soodsalt.

Pankrotihaldur Ene Ahase sõnul selgus Eesti Taara pankrotimenetluses, et Hans-Peet Johannes omastas juhatuse liikmeks oleku ajal aktsiaseltsi raha ning tekitas ettevõttele suurt kahju. Kohtus oli vaidlus ka selle üle, kas üldse on võimalik nõuda pärijalt kahju hüvitamist. Ka sellel teemal puudus varasem kohtupraktika, rääkis Ahas.

Riigikohus jõudis otsusele, et äriühingu juhatuse liikmena tekitatud kahju hüvitamise nõuet on võimalik juhatuse liikme surma korral esitada ka pärija vastu. Kahju tekitamise üle aga kohtus sisulist vaidlust ei tekkinud, sest osapooled otsustasid, et enne tuleb vaielda selgeks, kas nõue on aegunud või mitte. Vaidlus kahju hüvitamise nõude põhjendatuse üle on kulukas ja selliseks juhaks ongi seaduses ette nähtud võimalus, et kohus teeb esmalt vaheotsuse ja lahendab vaidluse nõude aegumise üle, selgitas Ahas.

Ta lisas, et kohus ei arvestanud nõude aegumise

Selline kohtupraktika soosib pahatahtlikku käitumist – juhatuse liikmed teavad, et tegelikku vastutust ei järgne.

pankrotihaldur Ene Ahas

Kronoloogia

Audiitor avastas kahju mitu aastat hiljem

1996. aastal loodi AS Eesti Taara, mille põhitegevus olid puidust toodete valmistamine, sh freesprussist kokkupandavad majad koos akende, uste ja muu juurde kuuluvaga, ning puidukeemiaga puidu immutamine. Tootmistegevus toimus Rakveres.

18.10.1996–29.03.2006 oli Hans-Peet Johannes Asi Eesti Taara juhatuse liige.

29.03.2006 Hans-Peet Johannes suri.

2007. aastal lõpetas Eesti Taara tootmistegevuse ja põhiliseks äritegevuseks sai äriruumi ja

seadmete rentimine ning osaline varade müük.

28.09.2009 koostas audiitor-ettevõtte BDO Eesti AS erikontrolli aruande ning tuvastas, et AS Espak ostis Eesti Taaralt kaupa, mille eest tasuti juhatuse liikmele sularahas.

05.06.2010 kuulutati välja Eesti Taara pankrot.

12.09.2010 aegus raha väidetavast omastamisest tulev nõue Hans-Peet Johannese vastu.

23.09.2011 esitas pankrotihaldur Ene Ahas hagi pärija Maris Johannese vastu.

Kes on kes Maris Johannes

STAAŽIKAS raadioajakirjanik, kes toimetas Vikerraadios kultuurisaateid. Praegu töötab ta Tallinna TVs.

OMA isalt päris Maris Johannes osalused erinevates ettevõtetes. Maris Johannes oli Äripäeva rikaste edetabelis mullu 236. kohal, tema vara väärtuseks hindas toimetust 9 miljonit eurot.

2011. aastal oli ta 220. kohal ning tema vara väärtuseks hindas Äripäev 8,8 miljonit eurot.

MARIS JOHANNES osalusega ettevõtted:
Spectra Kinnisvara OÜ 25%
Espak AS 23%
Valmeco AS 11%
Espak Pärnu AS 16%
Espak Viljandi AS 17%

üle otsustades näiteks sellega, et kahju tekitamisest saadi teada alles kolm aastat pärast Hans-Peet Johannese surma. “Täiesti juhuslikult tekkisid kahtlused Hans-Peet Johannese tehingute õiguspärasuse ja vastavuse üle Eesti Taara huvidega ning juhatuse ja nõukogu pidasid vajalikuks raamatupidamise erikontrolli,” rääkis Ahas.

Erikontrolli käigus selgus ka Hans-Peet Johannese tekitatud kahju suurus. Kahju tekkis seetõttu, et Johannes ei kajastanud raamatupidamises kõiki müügiarveid ja nende alusel makstud raha. “Selliselt toimis skeem mitme aasta vältel. Kuna Johannes müügiarveid, mille eest makstud raha ta endale jättis, raamatupidamisele üle ei andnud, siis ei tulnud selline pettus välja ka majandusaasta aruannete auditeerimisel,” ütles Ahas.

Kahju suhtes otsustasid erineva astme kohutud, et ei piisa sellest, kui tõendada, et Hans-Peet Johannes jättis enda kätte Eesti Taarale kuuluva raha, vaid oleks pidanud ära tõendama, et ta kulutas selle raha isiklikes huvides. “Praktikas on aga see

võimatu,” märkis pankrotihaldur Ahas. Isegi kui õnnestub teada saada, milliseid kulutusi juhatuse liige on kandnud, tuleks suuta veel ka tõendada, et need kulud kanti just nimelt omastatud rahast ja mitte mingist muust rahast, rääkis Ahas.

Tähtaega tuleb silmas pidada. Maris Johannes keeldus kohtuvaidlust kommenteerimast, öeldes, et ta ise ei ole Eesti Taaras päevagi töötanud.

Johannest kohtus esindanud Raidla Lejins & Norcousi vandeadvokaat Neve Uudelt ütles, et riigikohtu otsus on oluline just juhatuse rolli seisukohalt. “See teadvustab, kui oluline on järgmise koosseisu juhatuse hoolsus,” selgitas Uudelt.

Tema sõnul ei tähenda juhatuse hoolsuskohustus seda, et uus juhatuse koosseis võtab enda kanda vana koosseisu vastutuse. “Oluline on aktsiaseltsi ja osatühingu nõuded tähtaegselt maksma panna – see periood on viis aastat, sõltumata juhatuse liikme süü vormist,” võttis Uudelt kokku riigikohtu langetatud otsuse.

**aastat on riigikoh-
tu otsuse järgi aega
esitada kahjunõuet
äriühingu juhatuse
liikme vastu.**

Ä Kommenteer Seepärast Eesti Taara pankrotti läkski

ARVI LIIVIK
Espak ASi juhatuse liige ja Eesti Taara
pankrottoimkonna liige

Asi oli selles, et kogu lugu oli aegunud. Raha oli aktsiaseltsist välja viidud ning keegi midagi sealt kätte ei saanud. Seda ka erikontroll tuvastas ning tõestas, et raha ei olnud aktsiaseltsi laekunud. Sellepärast Ees-

ti Taara läks pankrotti. Hans-Peet Johannes oli ainuke Eesti Taara juhatuse liige ning kassapidaja.

See kohtuprotsess oli juriidiline eksperiment. Espak AS oli suurim Eesti Taara võlausaldaja ja seetõttu olin mina ka pankrotitoimkonna liige.

Ä Mis on mis Pärandvara inventuur

Kui sa pärid mingit vara ja tahad välistada isikliku varalise vastutuse pärandvara hulka kuuluda võivate kohustuste või nõuete eest, siis riigikohtu otsus viitab võimalusele viia läbi pärandvara inventuur. Inventuuri käigus tehakse kindlaks nii positiivne kui ka nega-

tiivne vara. Pärandi vastuvõtmi-
sel peab pärija endale teadvus-
tama, et pärandajaga seondu-
vaid nõudeid võidakse esitada
ka hiljem. Pärimise ajal ei tea keegi, kas ja millises ulatuses võivad need nõuded põhjendatud olla ja kas neid keegi kunagi üldse esitab.

Ä Tasub teada Juhatuse liige peab täitma kohustusi õigel ajal

Juhatuse liikme vastutus te-
kib, kui:
JUHATUSE liige ei ole täitnud
maksuseadustest tulenevaid
kohustusi tähtaegselt või jätab
need täiesti täitmata, näiteks
täidab äriühing maksudeklarat-
siooni valesti või ei esita seda
üldse;
RIKUTAKSE spetsiifiliselt juhatu-

sele pandud kohustusi äriühin-
gu juhtimisel;
RIKKUMISTE tulemusel on äri-
ühingule tekkinud maksuvõlg;
MAKSUHALDUR ei ole kolme kuu
jooksul äriühingult maksuvõlga
kätte saanud või kui äriühingule
on välja kuulutatud pankrot.
HILINETAKSE pankrotiavalduse
esitamiseega.

Viieaastane aegumistähtaeg on põhjendatud

**Maris Johannese advokaadi
Neve Uudelti sõnul on viieaas-
tane aegumistähtaeg põhjen-
datud, sest ka juhatuse liik-
me ametiaeg on üldjuhul ala-
ti piiratud, tavapäraselt on see
kolm aastat.**

“Juhatuse liikmel, kellele
tahtliku rikkumise toimepane-
mist näiteks seitsme aasta pä-
rast ette heidetakse, on piira-
tud võimalused end etteheide-
te eest kaitsta,” märkis Uudelt.
“Mida varasem rikkumine, se-
da keerulisem on õiguste kaitse.
Seda enam, et lõppenud volitus-
tega juhatuse liikmel või veelgi
enam, tema pärijal, pole juurde-
pääsu äriühingut puudutavatele
dokumentidele.”

Näiteks Maris Johannese
ja Eesti Taara juhtumise jätkas
surnud juhatuse liikme ameti-
perioodi järel veel kaks koossei-
su juhatust, kuni ettevõtte pank-
rotistus. Sellises olukorras oleks
pidanud Uudelti sõnul järgmi-
sed juhatuse koosseisud eelmi-
se juhatuse väidetud rikkumi-
sed tuvastama. “Sellist olukorda
ei saaks põhimõtteliselt tekkida,
kus järgmine juhatuse koosseis
varasemaid kohustuste rikkumi-
si ei tuvasta. Vastupidisel juhul
kandub varasema juhatuse koos-

seisu vastutus järgmisele juhatu-
se koosseisule,” märkis Uudelt.

Uus juhatust küll ei vastuta
sama teo eest, mida eelmisele
juhatusele ette heidetakse, vaid
selle eest, et ta seda rikkumist ei
tuvastanud. “Uus juhatust peab
olema nii hoolas ja kasutusele
võtma vajalikud abinõud selleks,
et võimalikud rikkumised tu-
vastada,” lausus Uudelt. “See on
ilmselt ka põhjus, miks riigiko-
hus leidis, et viis aastat on piisav
selleks, et kõik nõuded saaks esi-
tatud. Ka juhatuse liikmel endal
või tema pärijatel on oluline tea-
da, kui pika aja jooksul saab te-
ma vastu nõudeid esitada.”

Kui oleks riigikohus otsusta-
nud, et ka juhatuse liikme vastu
esitatavad nõuded aeguvad
tahtliku rikkumise puhul küm-
me aasta jooksul, oleks pidanud
kohtud vaidlust ka sisuliselt la-
hendama, lisas Uudelt.

Pankrotihaldur Ene Ahase
sõnul ei ole tal õigusi Maris Jo-
hannese vastu rohkem nõudeid
esitada ning tema isast järgmi-
seid juhatuse liikmeid ei hakata
kontrollima. “Järgmised juha-
tuse liikmed ei vastuta eelneva
juhatuse kahju tekitamise eest.
Vastutada saavad vaid selle aja
juhatuse liikmed,” selgitas Ahas.

Töö ja kodu samas majas!

J. Köleri 24 on eestiaege
kivitrepikojaga puitelamu,
mis asub miljööväärtuslikus
rajoonis ja on valminud
1930. aastate alguses.
Korterid on renoveeritud,
osas neist on gaasiküte,
osas elektri- ja ahiküte.
Kahhelahjud on säilitatud ja
kasutatud, kuid vajavad oma
vanuse tõttu renoveerimist.

**Kliendipäevad 30.05
ja 05.06 kl 17–19ni**

**Müüa äripinnad suurusega 46,4 m²,
49,8 m² või 96,2 m² Kadriorus J. Köleri 24.**

Veel on võimalik osta 2-, 3- või 5toaline korter samas majas.

Kaks äripinda asuvad soklikorrusel. Eraldi sissekäigud tänava
poolt ja majast seest. Ruumid sobivad kontoriks, kursusteks ja
koosolekuteks, õmblus-, käsitöö- iluteenindus-, massaaži- jne
ateljeeks või muuks otstarbeks.

Lisainfo: **www.rime.ee/aripinnad/objektid**, ID 12643, ID 17425 ja ID 17426.
Huvi korral pöörduge ASi Rime Kinnisvara Vahendus maakleri Maret Rooba poole,
GSM 517 5220, tel 668 8666, maret.rooba@rime.ee

ÖKOSÕIT

KÕVEM GPS SÕIDUPÄEVIK SAMA RAHA EEST

 SeeMe

<http://seeme.eu>
tel 6829 500

**RAADIOAJAKIRJANIKUNA
töötanud Maris Johannes
oli eelmise aasta Äripäeva
rikaste edetabelis 9 miljoni
euroga 236. kohal. FOTO: PEETER
LANGOVITS / POSTIMEES / SCANPIX**

MAKSUD

Üüritulu deklareerijaid tuli mullu juurde. FIEde tulu kahanes

KAISA GABRAL
kaisa.gabral@aripaev.ee

Maksuametile deklareeris üüritulu 450 inimest rohkem kui aasta tagasi, põhjus on seaduskuulekuse kõrval ka selles, et tajutakse paremini üürileandja riski.

Kui 2011. aastal deklareeris renditulu 3202 isikut, siis 2012. aastal oli selliseid inimesi 3651. Üürid on viimase paari aasta jooksul tõusnud 30–50%, kasvatades ka üüritulu. Mullu deklareeritud üüritulu kasvas 6,2 miljonilt eurolt 7,7 miljonile, mis teeb ühe deklaratsiooni kohta keskmiselt 2117 eurot. “Heameelt teeb see, et meie maksumaksjad on seadusekuulekamad,” märkis maksu- ja tolliameti juhtivspetsialist Hannes Udde.

Üürijad said meeldetuletuse. Ka 1Partner Kinnisvaragrupp OÜ tegevjuht Martin Vahter nõustus, et maksukuulekus on paranenud. “Möödunud aastal samal ajal saatis maksuamet ju ka igale City24s korterit pakkuvale omanikule meeldetuletuse, et nad deklareeriksid,” meenutas ta selle

”

Kui üldiselt kõik tulud kasvasid, siis FIEde puhul kasvu me ei täheldanud.

maksu- ja tolliameti juhtivspetsialist Hannes Udde

põhjust. “Eks osaliselt võib ka sellel olla oma mõju deklaratsioonide arvu kasvule.”

Vahteri sõnul on inimesed hakanud lihtsalt rohkem makse maksma ja kui nad korra juba oma tulusid deklareerivad, siis näitavad ka üüritulu. “Kui on vaja näiteks pangale laenu saamiseks näidata täiendavaid tuluallikaid, siis on ju hea seda näidata,” ütles ta. “Eks see oli omal ajal ju osaliselt surveks sellele, miks palgad ametlikuks läksid.”

Teisest küljest tajuvad inimesed Vahteri sõnul tänapäeval ka riske paremini. “Kui korter antakse üürile suulise üürilepinguga, siis probleemide või tülide korral pole ju alust, millega raha nõuda,” tõi ta näite. “Teinekord võivad ka tüürlised olla need, kes korteri omanikku ähvardavad teatud probleemide ilmnemise puhul, et vaat kui me nüüd anneme su maksuametile üles! Tean ise selliseid juhtumeid.”

Tema hinnangul liigub pikas plaanis kõik muidugi selles suunas, et hakatakse rohkem deklareerima.

Tähtjaks ehk 1. aprilliks oli kohustus tulu deklaratsioon esitada 35 840 ettevõtjal, ettevõtlastulude deklaratsioon oli aga tähtjaks esitatud 33 928 ettevõtjal. “Maksustatav tulu on natuke väiksem, kui 2011. aastal oli, kuid enam-vähem samas suurusjärgus. Kui üldiselt kõik tulud kasva-

Hiina soovib SKP kümne aastaga kahekordistada

RAIVO SORMUNEN
raivo.sormunen@aripaev.ee

Hiina vajab umbes 7% majanduskasvu, et kahekordistada võrreldes 2010. aastaga 2020. aastaks riigi sisemajanduse kogutoodang, ütles Hiina peaminister Li Keqiang üleile Berliinis Saksa kantsleri Angela Merkeli ja äriliidritega kohtudes.

Võrreldes viimase kümneni keskmiselt 10% aastase majanduskasvuga, on see tagasihoidlik, aga ka praegune eesmärk on globaalses kontekstis igati ambitsioonikas.

Märtsis peaministriks saanud Li tõi aeglasema majanduskasvu prognoosi põhjustena välja Euroopa võlakriisi, mis hoiab tagasi ekspordi, nõrgeneva tööstussektori ja valitsuse pillamisvastase kampaania, mis kärib restoranide ja jaemüügiketide (luksuskaupade) käivet.

Peaministri kommentaar tuli päev pärast Hiina presidendi Xi Jinpingi sõnavõttu, kus ta ütles, et Hiina ei ohverda lühiajalise kasvu nimel oma keskkonda, ning lisas, et erasektor peab majanduses suurema rolli haarama.

“Ma ei arva, et Hiina poliitika on muutunud, aga ma tunnen, et viimastel kuudel oleme me hakanud saama üha rohkem signaale selle kohta, et Hiina valitsus toleerib väiksemat majanduskasvu,” ütles uudisteagentuurile Bloomberg Nomura Holdings Hiina makromajanduse peaanalüütik Zhang Zhiwei.

Asia aktsiaturgu jälgiv MSCI Asia Pacific indeks tõusis eile 0,2%, 137,17 punktile. Jaapani Topix-indeks tõusis päevaga 1,2% ja Hiina Shanghai indeks 0,7%.

EHITUS JA SISUSTUS

17.-19. OKTOOBER 2013

TARTU NÄITUSTE MESSIKESKUSES

Info ja registreerimine: 742 1662, anders@tartunaitused.ee
www.ehitusmessid.eeTARTU NÄITUSED
WWW.TARTUNAITUSED.EE

Ä Vördlus Euromiljonäre vähem, krooni omasid rohkem

euro- ja kroonimiljonäre arv

2008	27	2570
2009	5	1659
2010	9	1947
2011	16	2188
2012	6	2788

ALLIKAS: MAKSU- JA TOLLIAMET

Tulud kasvasid

2012. aasta suurim deklareeritud tulu kasvas eelneva aastaga võrreldes poole miljoni euro võrra ja ulatus üle 5 miljoni euron.

“Palkade puhul oli kasv,” märkis maksu- ja tolliameti juhtivspetsialist Hannes Udde.

Tema sõnul oli seekord deklareerijaid rohkem, üle 4000 isiku. “Palju kasvas nende deklareerijate arv, kes said pensioni. Ju see oli tingitud sellest, et pensionid tõusid ja pensionärid tulid ka tulusid deklareerima. Tulusid deklareeriti kokku üle 5,7 mld euro (5,3 mld mullu). Kui vaadata ühe deklaratsiooni kohta, siis on see 1000 eurot rohkem kui aasta tagasi,” rääkis Udde eile pressikonverentsil. Ühe deklaratsiooni kohta on tagastatud tulu ligi 10 400 eurot (mullu 9400 eurot).

Tagastamisele kuuluv tulumaks vähenes 3,1% ehk 100,4 miljonilt 97,3 miljonile eurole. Juurdemaksamisele kuuluv tulumaks vähenes 6 mln eurot. “Peame seda veel analüüsima, et miks see nii palju vähenes,” lausus Udde ja lisas, et ühiselt tehtud deklaratsioone on tehtud jätkuvalt samas proportsioonis.

Rääkides mahaarvamistest, lausus Udde, et suuri muudatusi võrreldes aastataguse ajaga ei ole. Deklaratsioonide esitajaid oli rohkem ja mahaarvamised veidi suurenesid ja neid rakendati ka veidi rohkem (+0,1%). “See on eluasemelaenu tõttu. Koolituste ja annetuste piirimäära allapoole toomine tulumaksu tagastust suurelt ei mõjutanud. Kardeti, et paljud ei saa tulumaksu tagasi, kuid *summa summa* see selliseks siiski ei osutunud,” lausus Udde.

MAKSUAMETI teenindusosakonna juhataja Rivo Reitmann (paremal) ja juhtivspetsialist Hannes Udde tegid eile esmased kokkuvõtted 2012. aasta tulude deklareerimisest.

FOTO: ANDRAS KRALLA

sid, siis FIEde puhul kasvu me ei täheldanud,” kommenteeris Udde.

17 554 FIEt deklareeris mullu 58,3 miljonit eurot, mis teeb ühe ettevõtja kohta 3320 eurot. Möödunud aastal oli summa ühe deklaratsiooni kohta 3371 eurot. 2012. aasta tulusid deklareeriti tänavu rohkem kui eelmisel aastal ning inimese kohta teeb see Udde sõnul 1000 eurot rohkem.

Enamik välistulust tuleb Soomest. Välistulu deklareerijate arv on kasvanud. “Eesti maksumaksjad saavad enim tulu Soomest, sealt on deklareeritud kokku üle 50 miljoni euro – nii Eestis maksustatav kui ka mittemaksustatav tulu. Soomele järgnevad Läti, Norra, Rootsi ja Venemaa. Ka Venezuelast on üks inimene tulu saanud, samuti Argentinast ja Uruguayst,” tõi Udde näiteid eksootilisematest paikadest pärit tulusaajate kohta.

Kokku olid Eestis maksustatavad välistulud 2012. aastal 66,6 miljonit eurot ja 2011. aastal 62,3 miljonit eurot.

“Kui keegi teenib ainult välismaal tulu ja maksab seal rohkem tulumaksu, siis Eesti seda tulumaksu tagasi ei maksa, inimene seda vahet tagasi ei saa. Kui välismaal on aga vähem kinni peetud, siis Eesti riik peab kinni selle ja tasustab,” märkis Udde.

Kaspersky: Balti riikidest on küberohte enim Leedus

Aprilli küberohtude statistikat analüüsisid jõudsid Kaspersky Labi eksperdid järeldusele, et kolmest Balti riigist kõige keerulisem olukord on tekkinud Leedus.

Üleilmses pingereas, mis järjestab riike, mille kasutajad satustid veebis kõige suuremasse nakatamisohtu, oli Leedu 22. kohal (nakatumise tõenäosus 26,48%), Läti asus kaks kohta all-

pool (24,98%) ja Eesti oli 32. kohal (24,46%).

Ohtude levitamise populaarseimaks allikaks on Baltimaades kõrvõimalikud nakatatud ja kahjurlehed, mis sisaldavad mõne üldlevinud tarkvara turvaauku ära kasutavaid kuritahtlikke skripte. Pahavaradest valitsevad mitmesugused tagaukseviirused: need teevad kasutaja arvutist kurjategija täieliku

kontrolli all oleva masina, mida rakendatakse rämpsposti laiali saatmiseks või DDoS-rünnakute elluviimiseks. Samuti on levinud petturtarkvarad, mis meelitavad kasutajat saatma SMS-sõnumit tasulisele lühinumbrile.

Nakatumisrisiki ärahoidmiseks tuleks kasutada viirusetõrjet ja uuendada õigel ajal arvuti tarkvara.

ARIPA.EE

EAS kutsub ettevõtteid kandideerima Eesti ühisstendile mobiilisektori iga-aastasel rahvusvahelisel suurüritusel

Mobile World Congress 2014

24.–27. veebruaril 2014 Barcelonas.
www.mobileworldcongress.com

Ühisstendile ootame osalema Eesti infotehnoloogia- ja telekommunikatsioonisektori ettevõtteid.

Mobile World Congress on mobiilivaldkonna olulisim sündmus, mis toob järjekindlalt kokku maailma edukamate operaatorite, ettevõtete, tootjate ja kaubamärkide juhid ning visionäärid. 2013. aastal külastas messi rohkem kui 72 000 inimest ning kokku osales messil ligi 1700 eksponenti.

Osalemissoovist palume teatada hiljemalt 21. juunil 2013.

Ühisstendil osalejate arv on piiratud.

Kontaktinfo:
Kätlin Aas
E-post: katrin.aas@eas.ee
Tel: 627 9759

EAS
Enterprise Estonia

Koos loome tulevikku

Kingi ülikooli lõpetajale globaalne start-up ettevõte!

TALLINN 2013 08.07–26.07.2013

EUROPEAN INNOVATION ACADEMY

Kingi oma lapsele unistuste tulevik ja karjäär – kingi talle globaalne start-up ettevõte! Mõtle tõsiselt. Tegutse kiiresti. Vaata lisaks: <http://www.innovationacademy4u.com>

- 18 päeva haaravat globaalsete start-up ettevõtete loomisprogrammi Tallinnas
- 250 andekat ja ambitsioonikat noort (magistrandid ja doktorandid) 26st riigist
- 40 rahvusvahelist lektorit, innovatsiooniala tipp-praktikut ja mentorit
- Sünnib 30 uut globaalset start-up meeskonda, 30 ärimudelit ja 30 prototüüpi
- 10 000 eurone võidufond + personaalsed investeeringud riskikapitalistidelt

Toetajad:

TALLINNA
TEHNIKAÜLIKOO

Microsoft
SAMSUNG

ELUASE

Saksa poliitikud ohjeldavad kinnisvarabuumi. Hinnad üha tõusevad

BERLIINI kesklinna Leipzigi platsi lähedale ehitatakse praegu kaubanduskeskust, kuhu on lisaks 200 poele, hotellile ja äriruumidele plaanitud ka 216 korterit.

FOTO: BLOOMBERG

Elamiskulud Saksamaa suuremates linnades kasvavad kiiresti. See on ebameeldiv šokk sakslastele, kes elamispindu pigem üürivad kui omavad.

Teema on tugevalt esil ka Saksamaal septembris toimuvate valimiste valguses. Parteid lubavad üksteise võidu küll toetusi, küll piiranguid üürihinna tõusule, et elamiskulud üle jõu ei tõuseks, kirjutas agentuur Bloomberg.

“Poliitikud mõistavad, et suurlinnades, kus hinnad on tõusnud, valitseb rahulolematust,” ütles Berliini vaba ülikooli politoloogia professor Peter Grottian.

Ettevaatlik sekkumine. Läinud kuul teemat käsitledes ütles kantsler Angela Merkel, et valitsus leppis mullu detsembris kokku meetmed üürihinna tõusu pidurdamiseks. Praegustele üürnikele ei või hind kolme aastaga kerkida rohkem kui 15 protsenti.

Veebruaris teatas Merkeli partei CDU, et plaanib juurde ehitada taskukohast elamispinda.

“Meie sekkumine eluasemeturule on vajalik,” ütles Merkel. Samas tunnistas ta, et sekkumine ei või nurjata uute elamispindade ehitust.

Vaid 53 protsendil sakslastest on oma elamis-pind, võrreldes 72 protsendiga Itaalias, näitab LBS

23%

on viie aastaga kerkinud korterite hinnad Saksamaal. Palgad on samal ajal tõusnud peaaegu poole vähem, 12 protsenti.

Researchi kogutud informatsioon. USAs on vastav näitaja rahvastikuregistri andmeil 65 protsenti.

Saksa sotsiaaldemokraatide (SPD) kantslerikandidaat Peer Steinbrück ütles, et Merkeli valitsus ei tee piisavalt, et hoida pensionäride, üliõpilaste ja keskmise tulu teenijate elamiskulusid kontrolli all. Sissetulekud ei jõua üüri tõusuga sammu pidada.

Viimase viie aastaga on üürid Berliinis asuva uuringufirma Bulwien Gesa AG andmetel kerkinud Saksamaal keskmiselt 15 protsenti, korterite hinnad 23 protsenti. Saksamaa statistikaameti andmeil teenis täispalgaga töötaja 2012. aastal keskmiselt 3391 eurot kuus, mida on 12 protsenti rohkem kui 2007. aastal.

SPD lahendus elamiskulude tõusu ohjeldamiseks on kehtestada kord, kus kinnisvara omanik võib uuele üürnikule kehtestada maksimaalselt 10 protsendi võrra kõrgema üüri, kui on naabruskonna keskmine.

Hiline ärkaja. Saksamaa buum ujub vastuvoolu mujal euroalal valdava trendiga, kus korterite hinnad viimasel viie aastaga keskmiselt 3,7 protsenti langesid, näitab Euroopa Keskpanga statistika.

Samuti on see tundlik ja vastuoluline teema sakslaste jaoks, kes on harjunud kinnisvaralaenu-de karmide tingimustega. Omaosalus on reeglina

20 protsenti ja selliseid laene, kus tasutakse vaid intresse, sakslased reeglina ei võta. Ajavahemikul 1995–2008, mil paljudes Euroopa riikides kinnisvarasektor kuumas, oli Saksa eluasemeturg soikus.

Berliin on üks neid linnu, kus Saksamaa kinnisvarabuum on hästi näha. Üürid on viimase viie aastaga kerkinud 32% ja korterite hinnad 41%, näitavad *online*-kinnisvaramaakleri ImmobilienScout 24 andmed.

Keelati kortereid kauniks ehitada. Hinnatõusu talitsemiseks on Berliini moodsas Prenzlauer Bergi linnaosas kohalik ehitusnõukogu keelanud luk-susremondid, et investoritel oleks raskem elamispindu uuenduse järel suure kasuga edasi müüa. Jaanuarist alates ei tohi kortereid kokku ehitada, paigaldada põrandakütet ja ehitada kaminaid.

“Me tahame ahnusele piiri panna,” ütles piirkonna linnaarengu juht ja roheliste partei liige Jens-Holger Kirchner, kes regulatsioone toetas. “Mõistlik kasum eluasemekinnisvaralt – hea küll. Aga hea ei ole selline investeerimine, mis terve grupi üürnikke piirkonnast välja tõrjub.”

Kogu kärast hoolimata on kinnisvara Saksamaal praegu veel odavam kui teistes suurtes Euroopa riikides.

ARIPAEV.EE

”**Mõistlik kasum kinnisvaralt – hea küll. Aga hea ei ole selline investeerimine, mis terve grupi üürnikke piirkonnast välja tõrjub.**

Prenzlauer Bergi linnaosa linnaarengu juht Jens-Holger Kirchner

Reformierakond ei pea vajalikuks kõiki kurikuulsaid annetusi riigieelarvesse maksta

KOIT BRINKMANN
koit.brinkmann@aripaev.ee

Reformierakond kandis mul-lu Silver Meikari annetused riigieelarvesse, aga ülejäänud viie teadmata päritolu raha annetaja 4500 eurot erakond riigile maksta ei taha. Partei on seisukohal, et sellist kohustust neil ei ole.

Erakondade rahastamise jä-

relevalse komisjon pöördus hil-juti Reformierakonna poole järelepärimisega, kas on täidetud komisjoni ettepanek kanda erakonnale tehtud ebaseaduslikud annetused riigieelarvesse.

Komisjon soovitas kõik riigile maksta. Lisaks Silver Meikari-le tunnistas veel viis inimest, et kandis Reformierakonnale

teadmata päritolu raha. Kokku oli summa 4500 eurot.

Eelmise aasta novembris kandis Reformierakond Meikari annetatud 115 000 krooni ehk 7350 eurot riigieelarvesse. Erakondade rahastamise järelevalve komisjon avaldas enne seda seisukoha, et raha päritolu, mis Kalev Lillo Meikarile anneta-miseks andis, on jäänud sel-

gusetuks ehk tegemist on anonüümse annetusega. See aga on erakonnale lubamatu, mistõttu tuleb raha kanda riigieelarvesse.

Kuna veel viis inimest tunnistas, et ei tea, kelle raha nad annetasid, on ka need annetused komisjoni hinnangul anonüümised. Sellegipoolest ei soovi Reformierakond summat riigile maksta. Partei leiab, et nad

ei oleks ka Meikari annetusi pidanud riigieelarvesse kandma.

“Tegelikult kohustust kanda Silver Meikari annetusi riigieelarvesse meile seadusest ei tulnud. Tegime seda põhimõtetel kaalutlustel, et vabaneda Silver Meikari vastuoluliste rahaasjadega seonduvast,” vastas Reformierakonna peasekretär Martin Kukk küsimusele, mis on

põhimõtteline erinevus Meikari ja teiste teadmata päritolu raha annetanud tunnistajate vahel.

Kuke sõnul on kõik Reformierakonnale tehtud annetused olnud valikud ning ka ligi viis kuud kestnud uurimine ei tuvastanud, et seadust oleks rikutud. “Tõenäramisest tehti eelmise aasta suurima vale sümbol,” märkis Kukk.

Postsovetliku ruumi kõige rikkamad. Jõukad puhkavad loorberitel

VIKTORIA LADONSKAJA
viktorialadonskaja@aripaev.ee

Vene ajakiri PBK avaldas postsovetliku ruumi kõige varakamate ettevõtjate nimekirja. Esisajasse pääsemiseks pidi rikkal vara olema vähemalt 1,35 miljardi dollari väärtuses.

PBK analüüsis miljardäre tegemisi ja selgus, et peaaegu keegi esisajast ei teinud eelmisel aastal "järske liikumisi".

Rikkaim on Metalloinvesti omanik. Esikohal on usbeki rahvusest Vene suurärimees Ališer Usmanov, kellel on PBK andmeil 20,09 miljardi dollari väärtuses vara. "Ausalt öeldes ei taha ma enam äriaga tegelda. Tuleb konsolideerida aktivad ja taanduda firmade juhtimisest," teatas ta intervjuus Reutersile. Usmanovi ja tema äripartnerite ettevõtted lähevad uue valdusfirma USM Holdings kontrolli alla.

Samasugust ärist lahkumise juttu rääkis Usmanov ka 1990. aastate alguses: et tahab kõik sinnapaika jätta ja minna Sahalinile majakavahiks.

Usmanovile kuulub 60% USM Holdings Ltd. aktsiatest (100% Metalloinvesti, 4% Norilski Nik-

504

miljardi dollari väärtuses vara on kokku postsovetliku ruumi sajalt kõige rikkamal.

li, 50 + 1% Megafoni, 25% Evroseti, 25,3% Mail.ru Groupi aktsiatest jne).

Kindel investeering. Reitingutabeli teisel kohal on Venemaa terasmagnaat Vladimir Lissin 18,79 miljardi dollari suuruse varandusega. Vene ajakirjanduse kinnitusele on sel ärimelhel telefonist maine: mis iganes tema ettevõtetega ei juhtuks, Lissini firmade aktsiate väärtuses see ei kajastu.

Ajakiri PBK soovib investeerida Lissini firmade aktsiatesse. Lissinile kuulub 85,54% Novolipetski Metallurgiakombinaadi, 80% Universal Cargo Logisticsi aktsiatest jms.

Kolmandal kohal on juu-

di rahvusest Venemaa ettevõtja Mihhail Fridman. Tal on vara 18,78 miljardi dollari väärtuses. Fridmanile kuulub 36,47% pangandusettevõtte Alfa-Grupp aktsiatest.

Söö ja põleta. Neljandal kohal on 18,01 miljardi dollarise varaga "äripositsioneer" Mihhail Prohhorov. Pärast võidujooksu presidenditooli nimel võitis ta käsile partei Kodanikuplatvorm. Sügiseks 2012 olid parteil juba saadikud ja fraktsioonid Venemaa kolmes oblastis.

Liidriteviisiku lõpetab Venemaa oligarh Gennadi Timtšenko 17,41 miljardi dollariga. Mullu järgis Timtšenko usinasti finantsguru Nassim Talebi nõuannet: "Osta tuleb seda, mida saab süüa või ära põletada".

Edetabelis järgnevad Suleiman Kerimov (17,33 mld dollarit), Vladimir Jevtušenkovi (15,54 mld), Oleg Deripaska (15,5 mld), Roman Abarmovitš (14,2 mld) ja Vladimir Potanin (13,5 mld).

PBK märkis, et ei hinnatud rikkurite isiklikku vara, nt jahate, autosid, suvilaid jms. Arvesse läks äriameestele kuuluvate ettevõtete või nende osade väärtus.

disain K Ö Ö K

Kevadkampania
1.–31. maini

Mööbel **-30%!**

Siemensi
tehnikat **-20%!**

Salong DISAINKÖÖK | Paldiski mnt 9, Tallinn
Tel 655 7727 | GSM 512 2862

www.disainkook.ee

Kulla metsaomanik, Terve mets vajab hoolt!

Retsept nr 1

Liitu Sinagi
metsaiikhistuga!
Teeme metsa korda
üheskoos!

www.eramets.ee

LAENUD

Rootsi hindas pankade tugevust. Seis hea, aga riskantne

SIRJE RANK
sirje.rank@aripaev.ee

Euroopa Liidu rahandusministrite viimasel kohtumisel ütles Rootsi rahandusminister Anders Borg, et euroala pangandusliit kavandataval kujul Rootsile ei sobi - Rootsile peab jääma võimalus kehtestada oma pankadele karmimad nõuded, sest riskid on suuremad.

Esmaspäeval Rootsi finantssüsteemi stabiilsusele antud hinnangus nentis Rootsi keskpank, et lühikeses perspektiivis pole riigi neljal suurpangal häda midagi. Pankade tulud on kasvanud tänu Rootsi suhtelisel heale majandusarengule võrreldes muu Euroopaga. Samuti on Rootsi pangad Euroopas ühed paremini kapitaliseeritud pangad üldse – nii on turgude usaldus kõrge ja pankadel hõlpsam ja soodsam juurdepääs laenurahale.

Ning nagu näitavad keskpanga värsked koormustestid, paneksid pangad vastu ka järsule korrigeerimisele Rootsi kinnisvaraturul – suurem kannataja oleks majandus tervikuna.

“Pangad tuleksid sellega toime,” kommenteeris keskpanga juht Stefan Ingves agentuurile Bloomberg väljavaadet, et hinnad Rootsi kuumaval kinnisvaraturul kukuksid 20%, nagu visandab keskpanga must stsenaarium. “Tõenäoliselt saaks löögi pigem tarbimine või majandusaktiivsus laiemalt.” Seda seepärast, et reeglina tõmbab rootslane eelkõige kokku tarbimist, eluase on viimane, mis müüki läheb.

Kakssuurriski. Rootsi keskpank nimetab praegu suurimaks riskiks nii pankadele kui ka Rootsi majandusele arenguid euroalal. Kui majandussurutis pikalt kestma jääb ja finantsturgudel uue tormi tekitab, pidurdub sellest rohkem ka Rootsi ekspor-

”Tõenäoliselt saaks löögi pigem tarbimine või majandusaktiivsus laiemalt.

Rootsi Keskpanga juht Stefan Ingves ütles, et reeglina tõmbab rootslane kokku tarbimist, eluase on viimane, mis müüki läheb. FOTO: BLOOMBERG

140

aastat on keskmiselt rootslaste kodulaenu tagasimakseperiood. Rahandusminister Borg on avaldanud soovi survestada inimesi tagasi maksma kiiremini, 30-60 aastaga.

dist sõltuv majandus. Kui see omakorda toob järsu hinnalanguse Rootsi kinnisvaraturul, olukorras, kus rootslaste laenukoormus on ohtlikult kõrge, jääb vinduma kogu majandus, kui miski muu eratarbimise kahanemist ei korva. Siis tuleb firmadel koomale tõmmata ja kasvaksid halvad laenud.

Teise suurima riskina toobki keskpank välja rootslaste suure laenukoorma. Märtsis kasvavad Rootsi majapidamiste laenud aasta baasil 4,6% tempos.

1990. aastate keskaiga 90 protsendilt on laenu-tase kerkinud 174 protsendile majapidamiste kasutada olevast sissetulekust. See on väga kõrge näitaja nii ajaloolises kui ka rahvusvahelises võrdluses – isegi suurem kui mõnes riigis, mis viimastel aastatel kinnisvaraturu krahhi tõttu raskustesse on sattunud. Selletaoline seis muudab Rootsi majanduse järsule hinnakorrektsioonile kinnisvaraturul haavatavaks. Ja hinnad jätkavad tõusu.

Laenuturu jahutamiseks on Rootsi värskest tõstnud eluasemelaenu riskikaalusid kolm korda, 15 protsendile. 2010. aastast on jõus piirang, mis ei luba laenu anda enam kui 85% ulatuses soetatava vara maksumusest. “Nende meetmete mõju on madalate intressimäärade tingimustes alles eba-kindel ja piiratud,” nendib keskpank. “Nii võib vaja olla täiendavaid meetmeid, et takistada riskide suurenemist.”

Balti riikides valuutalaenud. Keskpanga hinnangul kasvavad Rootsi pankade laenud ka lähiajal eelkõige Põhjala riikide arvel. Balti riikides seevastu jääb laenu nõudlus nõrgaks.

Anders Borg on öelnud, et vajadusel võib kodulaenu riskikaale tõsta. Vaagimisel on ka ettepanek survestada rootslasi laene kiiremini tagasi maksma, selle asemel, et piirduda vaid intresside maksimisega.

Rootsi fima aktsia tõuseb. Samas tempos Apple'iga

ROMET KREEK
romet.kreek@aripaev.ee

Rootsi miljardäriperekonna investeerimisjuht Lukas Lundin kiitis perekonnanime kandva naftakompanii aktsiat, ennustades, et ettevõtte väärtus kahekordistub aastakümnega.

Kiitlulauluks andis Lundinile põhjust Põhjamere suurim naftaleid: ettevõttele kuulub osalus Johan Svredupi naftaväljal, kus on merepõhja all hinnaguliselt 3,6 miljardit barrelit naftat.

Euroopa parim. “Mina olen Lundin Petroleumi suhtes äärmiselt optimistlik nii lühiajaliselt kui ka pikemas perspektiivis,” ütles 54 aasta vanune Lundin.

“Ettevõtte on end tõestanud suutlikkusega teha maailmatasemel avastusi. Raske oleks

6,8 miljardit dollarit on praegu ettevõtte turuväärtus, aga see võib hooga tõusta koguni 16 miljardile dollarile.

mitte suhtuda positiivselt,” märkis ta.

Alates börsile tulemisest 2011. aastal on Lundin Petroleumi aktsia hind tõusnud 45 korda, mis on lähedane Apple'i aktsia 50kordsele tõusule.

Rootsi naftaotsija on Euroopas kõige väärtuslikum, nende P/E on 61.

Siiski palub Lundin investoritelt kannatust. Naftakompanii omakapitali tootlus oli madalam Stoxx 600 nafta- ja gaasisektori mediaanist.

Maksud sunnivad pingutama. Ettevõtte kasumimarginaal võib sattuda surve alla, kuna Norra valitsus plaanib muuta nafta- ja maagaasi maksustamist.

See võib mõjutada mõne Lundini naftavälja arendamist. Analüütikutele aktsia meeldib. See on saanud 27 ostusoovitust, 11 “hoia”-soovitust ja 2 müügi-soovitust.

Lukas Lundin on aktiivne ettevõtja, kes hoiab end tegevuses ka väljaspool tööelu. Näiteks on ta osalenud Dakari rallil, roninud Kilimanjaro tippu ja osalenud paljudel ekstreemsuusatistustel.

Pühapäeval 2. juunil kell 12.00 Estonia kontserdisaalis

Musamari Koorikooli • Musamari Mudilaste Muusikakooli

KEVADKONTSERT

Mõtelda on mõnus...

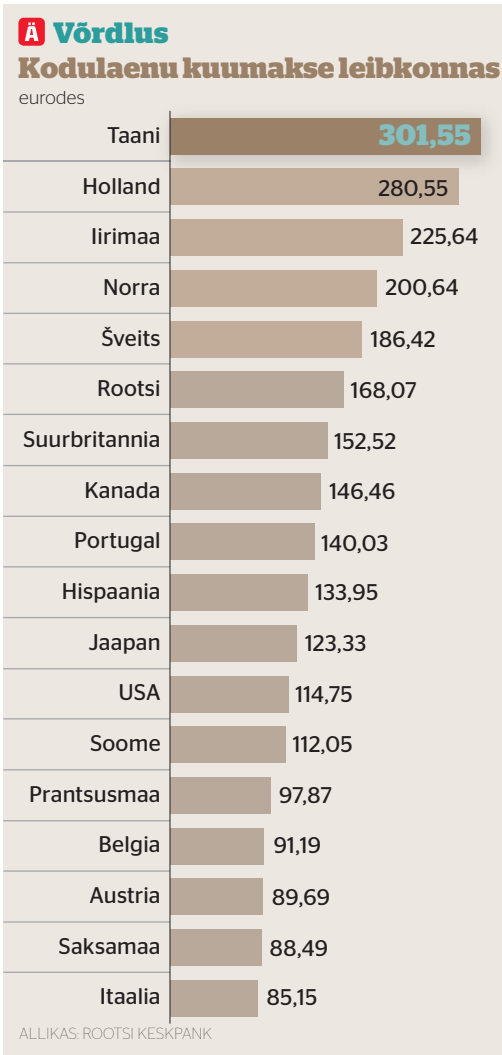
kaastegevad Jaak Jürisson • Ain Varts • Raul Vaigla • Tanel Ruben

Mõnikord ma mõtlen, et kõik on mängult. Maailm ja kõik, mida sa näed. Maailm on päris, aga päris ongi mängult. Mängult päris ongi see kõik, mida näed...

/ H.Runnel /

piletid hinnaga 12/10/8/5 (sülepilet) müügil Eesti Kontserdi kassades • Piletimaailmas • Piletilevis www.musamari.ee

Heites pilgu Rootsi pankade klientidele mujal Skandinaavias ja Balti riikides, nendib Rootsi keskpank kehvemast seisust Taanis ja Soomes, Norras jätkab kasvu nii majandus tervikuna kui ka hinnad kinnisvaraturul. Balti riikide kohta märgib keskpank ära kõrge valuutalaenu osakaalu Leedus ja Lätis, mis tähendab arvestatavat valuutariski. Samuti tugeva väliskapitali sissevoolu Läti pankadesse, millest vaid väike osa jõuab Rootsi pankadesse.

Suurus osutub nõrkuseks. Pankade tugevuse proovimiseks mängis Rootsi keskpank läbi musta stsenaariumi, kus Rootsi SKP kahaneb tuleval aastal 2,5% ja sellele järgneval aastal 2,7%, samal ajal kui Balti riikides kahaneb SKP vastavalt 6,6% ja 6,2%.
Mujal Põhjala riikides, kus Rootsi pangad tegetsevad, kahaneb SKP 3,9% ja 1,9%. Kinnisvara hinnad kukuksid 20% nii Põhjalas kui ka Balti riikides.

Nelja suurpanga kahjud küüniks sellesel juhul 267 miljardile Rootsi kroonile, millest vaid 21 miljardit ehk 7,9% moodustaksid hapuks läinud kinnisvaralaenu. Selles erineb Rootsi teistest kinnisvarakrahhi läbi teinud riikidest nagu Taani, sest kinnisvara on soetatud eelkõige elamise, mitte niivõrd spekulatsioonide eesmärgil, nendib keskpank.
Rootsi pangandussüsteemi nõrkus seisneb eelkõige pangandussüsteemi suuruses – nelja suurpanga varad ületavad riigi SKP neli korda. Selle näitaja poolest on Rootsi Euroopas Šveitsi, Suurbritannia ja Hollandi järel neljandal kohal.
Pankade päästmine läheks maksumaksjale kalliks, märgib keskpank ja soovib pankadel jätkata puhvrite suurendamist ja likviidsuse kindlustamist, sest teise nõrga kohana on Rootsi pankadel oma tegevuse rahastamisel suur sõltuvus kapitaliturgudest.

Šveitsi pangad tülitsevad USAga

Šveitsi suurpanga Credit Suisse'i juht hoiatas pikaleveninud maksuvaidluses USAga Šveitsi panga salakontode pärast. Urs Rohner ütles, et kui probleemi ei lahendata, võib see süveneda, kandudes üle ka riikidele. "Esmapilgul näib lahendus valus paljudele, kui mitte kõigile," vahendas Reuters Urs Rohneri Neue Zürcher Zeitungile öeldut.
Ei taha makse maksta. Rohner jagas kommentaare pärast seda, kui Šveitsi valitsus teatas lootusest jõuda USAga kokkuleppele erimeelsuses, kus Šveitsi panku süüdistatakse rikaste ameeriklaste miljarditesse dollaritesse ulatuvates maksude maksimise vältimises.
Rohner viitas, et lahendus sõltub siiski tasakaalu leidmisest.

"Kui kolmeaastase tiheda arutelu järel ei jõuta kokkuleppele, võib see viia võitluse laienemiseni. Selle eest ma võin küll hoiatada," ütles Rohner.
Teine rünnakulaine. Credit Suisse on üks tosinkonnast pangast, mida USA ametivõimud ründavad UBSiga 2009. aastal saavutatud kokkuleppe pärast, mille jägi see Šveitsi suurpank maksis USA-le 780 miljonit dollarit, aidates ameeriklastel makse vältida.
Kokkuleppe UBSiga ja tõsiasi, et mitmed USA rikkad said puhalt läbi Ühendriikide maksuametis seoses mitme maksuamnestiaga, on andnud USA ametivõimudele hulga informatsiooni, et võtta ette teine rünnakulaine Šveitsi pankade vastu.

ARIPA.EE

Skano Group AS korralise üldkoosoleku kokkukutsumise teade

Skano Group AS (registrikood 11421437, asukoht Suur-Jõe 48, Pärnu 80042, edaspidi Selts) **aktionäride korraline üldkoosolek toimub 21. juunil 2013. a. kell 11:00 Skano Group AS kontoril aadressil Suur-Jõe 48, Pärnu.**

Üldkoosoleku päevakord ja nõukogu ettepanekud:

1. 2012. a. majandusaasta aruande kinnitamine

Nõukogu ettepanek: Kinnitada juhatusel poolt koostatud Seltsi 2012. a. majandusaasta aruanne, mille kohaselt Seltsi konsolideeritud bilansimaht seisuga 31.12.2012. a. oli 15 471 tuhat eurot ning Seltsi puhaskahjum oli 211 tuhat eurot.

2. 2012.a. majandusaasta kasumi jaotamine

Nõukogu ettepanek: Kanda 2012.a. majandusaasta puhaskahjum summas 211 tuhat eurot eelmiste perioodide jaotamata kasumi arvele.

3. 2013. a. majandusaasta audiitori valimine ja tasustamise korra määramine

Nõukogu ettepanek: Valida 2013. a. majandusaasta audiitoriks AS PricewaterhouseCoopers (registrikood: 10142876; aadress: Pärnu mnt. 15, 10141 Tallinn). Audiitorteenuste eest tasumine toimub audiitorühinguga sõlmitava lepingu alusel.

Majandusaasta aruandega, kasumi jaotamise ettepaneku ja audiitori järeldusotsusega 2012.a. majandusaasta aruandele on võimalik alates 29. maist 2013.a. tutvuda Skano Group AS kontoril, Suur-Jõe 48, Pärnu ning ettevõtte interneti koduleheküljel <http://www.skano.com>.

Teave Äriseadustiku § 287, § 293 lg 2 ja lg 21 ning § 2931 lg 4 nimetatud õiguste kohta avalikustatakse eraldi dokumendis Skano Group AS interneti koduleheküljel <http://www.skano.com>

Käesoleva teate avaldamise kuupäeva seisuga on Skano Group AS aktsiakapital 2 699 436.60 eurot. Aktsiaseltsil on 4 499 061 lihtaktsiat, iga aktsia annab üldkoosolekul 1 hääle.

Üldkoosolekul hääleõiguslike aktsionäride nimekirja määratakse kindlaks seisuga 14. juuni 2013. a. kell 23:59.

Koosolekust osavõtjate registreerimine algab 10:45.

Üldkoosolekul osalejate registreerimiseks palume kaasa võtta:

- Füüsilisest isikust aktsionäril – isikut tõendav dokument
- Füüsilisest isikust aktsionäri esindajal – kirjalik volikiri ja isikut tõendav dokument
- Juriidilisest isikust aktsionäri esindajal – kehtiv registrikaardi tõestatud ärakiri (Eesti juriidilistel isikutel mitte vanem mitte vanem kui 7 päeva), millest tuleneb isiku õigus aktsionäri esindada ja esindaja isikut tõendav dokument või nõuetekohaselt vormistatud volikiri ja volitatud isiku isikut tõendav dokument. Välisriigis registreeritud juriidilise isiku dokumendid palume eelnevalt legaliseerida või kinnitada apostilliga, kui välislepingust ei tulene teisiti. Skano Group AS võib registreerida välisriigi juriidilisest isikust aktsionäri üldkoosolekul osalejana ka juhul, kui kõik nõutavad andmed juriidilise isiku ja esindaja kohta sisalduvad esindajale väljastatud notariaalses volikirjas ja volikiri on Eestis aktsepteeritav.

Juhul, kui aktsionär hoiab endale kuuluvaid aktsiad esindajakontol, on vajalik selle kohta esitada kontohalduri tõend, mis kinnitab aktsiate omandiõigust seisuga 14. juuni 2012.a. Isikut tõendava dokumendina palume esitada pass või ID kaart.

Aktsionäril on võimalik teavitada Skano Group AS-i esindaja määramisest või esindatava poolt volituse tagasivõtmisest edastades sellekohase info Skano Group AS-i juhatusele kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis (digiallkirjaga e-posti aadressile martin.kalle@skanogroup.com või kirjalikult postiga Skano Group AS, Suur-Jõe 48, Pärnu 80042 või tuues dokumendid isiklikult kohale Skano Group AS-i kontorisse eelpool nimetatud aadressile) hiljemalt 20.06.2013 (k.a.).

Aktsionär võib esindaja määramiseks või esindatava poolt volituse tagasivõtmiseks kasutada blanke, mis on kättesaadavad Skano Group AS-i interneti koduleheküljel www.skano.com.

Martin Kalle, finantsdirektor, tel 447 8331, martin.kalle@skanogroup.com

Prima Power LPe6x - ühendatud servo-elektrilise stantsimiskeskuse mitmekülgsus ning laserlõikuse tootlikkus, lisaks palju erinevad automatiseerimisvõimalusi.

Prima Power Ex-seeria servo-elektriline lehetöötluskeskus - see on mitmekülgsus, kiirus ja täpsus töötlemisel.

Prima Power FastBend - lihtne samm lähemale automatiseeritud painutamisele: ainult peale- ja mahalaadimine toimuvad käsitsi.

PLATINO® 1530 - 2D laserlõikus, mis on end tõestanud juba rohkem kui 1300 paigaldatud seadme näol.

TIPPTEHNOLOOGIA ATRAKTIIVSE HINNAGA

Pakume Teile efektiivsust stantsimisel, laserlõikusel, painutamisel ja integreeritud laserlõikusel-stantsimisel.

Küsi lisateavet seadmetest, mis pakuvad suurepärase tootlikkust ahvatleva hinnaga.

**The Bend The Combi The Laser
The Punch The System**

MEDITSIIN

Välismaal käiakse ravil aina rohkem.

Väikeriik ei saa kõike ise teha

SIRET TRULL
siret.trull@aripaev.ee

Plaanilisele ravile ja uuringutele välismaale saadetakse Eestist aasta-aastalt üha enam inimesi. Meedikute hinnangul on see väikeriikide puhul normaalne arengusuund, kirjutas Meditsiiniuudised.

2012. aastal esitati haigekassale 205 välismaal plaanilist ravi saanud inimese tervishoiuteenuste arve: 63 kindlustatut käis ravil, 114 uuringutel ja 28 otsis luuüdi mittesugulusdoonorit.

Aasta varem oli ravijuhtude arv 166 ning kui ajas veel kaugemale tagasi vaadata, võib haigekassa suhtekorraldusjuhi Evelin Kopli sõnul öelda, et välisriikides ravil käimise puhul on märgata kasvutendentsi.

Patsient saadetakse välismaale peamiselt kahel juhul: kui tema ravi ei ole Eestis võimalik (pärast keeruliste südameoperatsioonide teatud onkoloogilised lõikused koos järgneva spetsiifilise kiiritusraviga – toim) või kui on vaja saada teist arvamust. Viimast läheb tarvis harva esinevate haiguste puhul, selgitas Tallinna Lastehaigla juht Katrin Luts.

Koppel selgitas, et sageli saadetaksegi välisriiki väikelapsi, kelle seisundi ravimiseks ei pruugi Eesti arstide kogemustest piisata. Näiteks võib laps vajada keerulist südameoperatsiooni. Ette tuleb ka elundisiirdamisi.

Peamiselt sõidetakse geeniuuringut tegema. Uuringutest tehakse välisriikides enim geeniuuringuid. 2012. aastal käis kõige rohkem patsiente ravil Soomes ja Saksamaal. Geeniuuringuid aga tehti valdavalt Hollandis ja Belgias.

Lastehaigla juhi Lutsu sõnul mängib olulist rol-

” Kui lapse raviprotsessist elusalt läbivõetamine on liiga suure riskiga, püüame ta edasi saata.

Tartu Ülikooli Kliinikumi südamekliiniku kardiokirurgiaosakonna vanemarst Natan-Toomas Aro

li see, et on hakatud aktsepteerima, et Eesti arstid ei saa mitte kunagi kõike ise teha. “Välisriikide abi kasutamine on väikeste riikide puhul normaalne, kui tahetakse oma kodanikele pakkuda heal tasemel arstiabi,” on Luts veendunud.

Sama kinnitab Tartu Ülikooli Kliinikumi südamekliiniku kardiokirurgiaosakonna vanemarst Natan-Toomas Aro, kes on palju kokku puutunud laste välismaale südameoperatsioonidele saatmisega. Kogemuste omandamiseks on ta nii mõnigi kord operatsioonil assistendina kaasas käinud.

Samas on hulk operatsioone, mida veel mõne aasta eest Eestis ei tehtud, nüüd ka meie spetsialistidele jõukohased. Aro sõnul tuleb laste südameoperatsioone Eestis ette siiski nii vähe, et üksnes lastega tegelevaid südamekirurge meil pole. Nii on vahel mõttekam suunata raskelt haige välismaale just lastele spetsialiseerunud keskusse.

Aro lisas, et patsiendi elu ei sõltu mitte ainult operatsiooni õnnestumisest, vaid ka järgnevast ravist. “Tunnetame oma potentsiaali. Kui lapse raviprotsessist elusalt läbivõetamine on liiga suure riskiga, püüame ta edasi saata,” märkis ta.

Peamiselt suunatakse Eesti lapsi südameope-

ratsioonile Soome ja Saksamaale. Suur roll sobiva raviasutuse ja arsti leidmisel on meie tohtrite initsiatiivil ja tutvustel.

Välisriikide arstid käivad ka Eestis opereerimas. Aro sõnul on arutletud ka selle üle, kas võiks olemas olla referentskeskused, kuhu teatud tüüpi haigeid saab alati saata. Kogemused aga näitavad, et niisuguste keskuste loomine pole võimalik. Esiteks kujuneks nii monopolid, kellel on võimalik hindu kõrgele tõsta, teiseks on enamik lastele südameoperatsioone tegevatest keskustest välisriikides erakliinikud, keda riik ei saa selliseks koostööks kohustada.

Üldjuhul on väliskliinikud Aro sõnul lisarahast huvitatud ja probleeme Eesti patsientide neile suunamisega pole tekkinud. Ühtlasi tulevad välisriikide spetsialistid opereerima ja assisteerima Eestisse. Tartu südamekliinikus käib laste opereerimisel abiks kirurg Saksamaalt.

Katrin Lutsu sõnul kasutatakse sellist võimalust peamiselt kirurgias ning enamasti ei tule tohter teisest riigist vaid ühe patsiendi pärast, vaid opereerib rohkem haigeid.

205

arvet plaanilise ravi kohta välismaal esitati eelmisel aastal haigekassale.

31. oktoobril 2013

SALES MASTERY DAY

tippkoolitaja **Brian Tracy** (USA) Eestis

- müügitehnikate meistriklass -
- aja ja tulemuslikkuse juhtimine -
- kinnituseni jõudmine -
- tark müügijuhtimine -

Registreerimine: www.bestsales.ee või
Aira Tammemäe, e-post aira.tammemae@aripaev.ee,
tel 50 25548, 667 0411

**Nordic
Business
Forum**

**Äripäev
Best Sales**

Lisakulud võivad üle jõu käia

Kuigi haigekassa tasub välisriiki saadetud patsiendi ravi eest, võivad probleemiks osutuda sõidu- ja elamiskulud, mis tuleb inimesel endal katta.

Laste välisriiki plaanilisele ravile saatmisel tekkivad kulud on perele eriti suured, sest üldjuhul läheb kaasa vähemalt üks vanematest, kes peab võib-olla ööbima mujal kui haiglas.

“On olnud juhus, kus vanemad elasid Helsingis lastekliiniku pargis kaks nädalat autos,” tõi Tartu Ülikooli Kliinikumi vanemarst Natan-Toomas Aro näite.

Tallinna Lastehaigla juht Katrin Luts lisas, et mõnele perele võivad kulud, mis endal kanda tuleb, jäädaagi ületamatuks takistuseks.

TALLINNA Lastehaigla juht Katrin Luts peab väikese riigi puhul välisriikide abi kasutamist normaalseks, kui tahetakse oma kodanikele pakkuda heal tasemel arstiabi. FOTO: ERIK PROZES

Veefirmad valisid kütusemüüjad

Rahvusvahelise riigihanke korraldanud veefirmad valisid välja kütusemüüjad, kellelt ostavad kütust järgmisel kolmel aastal, kirjutas ERRi uudisteportaal.

Lukoil võitis hanke üheksa vee-ettevõtte asukohas, Alexela viie, Olerex nelja ning Euro Oil ja Krooning kumbki ühe firma asukohas.

Vee-ettevõtete liidu (EVEL)

tegevdirektor Vahur Tarkmees ütles, et hange läks hästi.

“Hankes osalenud vee-ettevõtetel on järgneval kolmel aastal võimalik mootorikütuseid osta märkimisväärselt soodsamalt,” kinnitas ta. “Soodustused bensiiniliitritl ulatuvad 4,8 ja diislikütuse liitritl 5,5 sendini.”

Ostetakse bensiini 95 ja 98 ning suvist ja talvist diislikütust.

ARIPAEV.EE

LENNUNDUS

Estonian Air võitis kohtuvaidluse

Kanada Ontario ülemkohus langetas reedel otsuse, millega andis õiguse Estonian Airile vaidluses sealse lennukitootja Bombardieriga, kirjutas Postimees.

Estonian Air otsustas eelmise aasta algul, et vahetab liiga kulukaks osutunud Bombardierid välja Brasiilia lennukite Embraeride vastu. Bombardier teatas, et neil olid lennukid Estonian Airi jaoks juba valmis ehitatud.

ENERGIA

Tuumajaam seisab eestlaste ja lätlaste taga

Leedu peaminister Algirdas Butkevicius ütles eile, et tuumajaama projekt seisab partnerite, eestlaste ja lätlaste taga.

Delfi vahendas, et eile hommikul Eesti ajakirjanikega kohtudes kinnitas Butkevicius, et tuumajaama projektis on tehtud uued kalkulatsioonid ning nüüd ootab projekt välispartnerite taga.

Leedu uus valitsus pole siia maani väga selget signaali andnud, kas peaks uue jaama ehitama või mitte.

Ä Kommentaär

Üheski riigis ei saa teha kõiki uuringuid

RIINA ŽORDANIA
TU Kliinikumi ühendlabori geneetikakeskuse
Tallinna osakonna juhataja

Geneetilisteks uuringuteks saadetakse välisriiki patsiendi DNA. Kasutame sellist varianti palju. Nii toimitakse enamikus Euroopa riikides. Üheski riigis ei tegeleta kõikide haiguste diagnostikaga, laborid on spetsialiseerunud teatud haigusgruppidele.

Meie molekulaargeneetilised analüüsid hõlmavad praegu üle 30 päriliku haiguse uuringu, kuid näiteks Belgia labor, kellega me palju koostööd teeme, pakub enam kui 2000 haiguse molekulaargeneetilist diagnostikat. Paljusid ensüüm-analüüse tehakse kõrgel tase-

mel aga Hollandis. Ka Eestis tehtavate molekulaargeneetiliste analüüside võimalused on aasta-aastalt paranenud.

Enne DNA välismaale uuringule saatmist peab alati olema kindel diagnoosi hüpotees või kliiniline diagnoos haigusele. Eestis teeme kõigepealt alati nii palju uuringuid kui võimalik.

Uuringutele kuluv aeg välistemaal on erinev – paarist kuue kuuni. Eestis tehakse molekulaargeneetilised analüüsid enamasti kuuga, keerulistel juhtudel läheb rohkem aega. Kui eelnevalt on molekulaargeneetiline diagnoos täpselt teada, saab vajadusel sünnieelset diagnostikat teha kiiresti, paari nädalaga.

Ärma talule kulus ligi 73 000 eurot

Presidendi kantselei teatel olid Ärma taluga seotud kulud eelmisel aastal 72 808 eurot, kirjutas Delfi. Evelin Ilvese firmale kuuluva talu juures on kantselei palgal askeldamas aga kaks inimest, kelle töötasu kokku viis kantselei eelarvest kokku umbes 24 000 eurot.

Presidendi kantselei edastatud andmete kohaselt töötavad kantselei palgal Ärma talu juures hooldusspetsialist ja perenaine. Spetsialisti ülesanded on presidendi elamu ja selle juurde kuuluvate hoonete tehniliste

süsteemide jälgimine hooldus- ja remonttööde õigeaegseks tegemiseks, pisiremondi- ja hoolustööde tegemine, territooriumi koristus- ja hoolustööd ning aia hooldus.

Talu juures töötav perenaine peab aga korraldama presidendi elamu haldamise, seda koristama ja tegema väiksemaid hoolustöid, tagama ruumide ja inventari korrasoleku ning tegema abitöid olmeküsimustes.

Aasta varem oli Ärma talu kulus 64 706 eurot.

ARIPAEV.EE

MEIL ON ELUTÖÖ KÕIGE PAREMALE!

Jägermeister vajab uut

TOOTEJUHTI,

eluga kursis olevat luust ja lihast inimest, kes valmis töötama mäe otsas ja maa all.

Anna endast teada ja räägime sellest, mida vajad oma töös, et hoida Jägermeister müügitabeli tipus.

Saada CV personal@tridens.ee
CV-de saatmise tähtaeg: 07.06.2013

PRODUCED AND BOTTLED BY

Seda tööd pakub Tridens, 25-aastase maaletoojakogemusega Eesti kaubandusettevõtte, kelle portfellis on ka Metaxa, Russian Standard, Jim Beam, Campari, Remy Martin, Famous Grouse, St. Rémy, Pisang Ambon, Red Bull, Lapin Kulta, Upcider, Hartwall Original Long Drink, Jaffa, Mynthon, Tupla, Jenkki, Marlboro, L&M, Bond Street, Red & White, Next jpt.

TRIDENS

25 aastat

BAROMEETER

Ehitussektorit vaevab tööpuudus. Üldehituse ettevõtteid on liiga palju

KADRI JAKOBSON
kadri.jakobson@aripaev.ee

Värske konjunktuuriinstituudi ülevaade näitab, et kõige ebakindlamalt tunneb end ehitussektor, kuna ehitustegevust piirab ebapiisav nõudlus ehk tööpuudus.

Küsitatud ettevõtjatest vastas ligi 63%, et ehitustegevuse suurim piirang on ebapiisav nõudlus, samas prognoosis ligi 56% ettevõtjatest järgnevat kolmeks kuuks ehitustööde mahu kasvu.

Maru Ehituse juhatuse esimees Tõnu Kull ütles, et ehitussektoris valitseval tööpuudusel on kaks selget põhjust. Üks on Euroopa Liidu struktuuri- toetuste perioodi lõpp.

“Eelmise perioodi raha on ära kulutatud ja uut pole veel avanenud. Peamiselt teedehituse ja infrastruktuuri ehitustevõtete projektmeeskonnad on oma valdkonnas töötanud ja nende otsitakse aktiivselt projekte üldehituse valdkonnas. See on suurendanud üldehituses konkurentsi,” ütles Kull. Teine põhjus on CO₂ kvootide müügist saadud raha ja sellega seotud projektide lõppemine.

“Suurtele ehitusfirmadele andis see küll vähem tööd, see-eest aga väiksematele. Seega on kaks olulist allikat kokku kuivanud ja konkurents hoone- te ehitusel tihenunud. Samuti on turul päris palju uusi ja ambitsioonikaid tulijaid, kes loovad aktiivselt erahangetel kaasa,” lisas ta.

Ehitajad ei julge hinnatõusu loota. Üle 72% ehitustevõtjatest ütles, et ehitushinnad jäävad samaks, kuid 26% näeb hinnatõusu.

“Sisendite hinnad ei lange, peatöövõtu hinnad langevad kattermarginali või riski hinna arvel. Võetakse risk, et nutikama töö tegemisega õnnestub midagi kokku hoida, kuid kuskil tuleb ka seal piir ette,” selgitas Kull.

Küsimusele, millal ehitussektor elavneb, Kull vastata ei julge.

“Kardan, et see ongi uus reaalsus ja et see jääb

pikaks ajaks. Ehitustevõtteid on Eestis liiga palju. Kui 3–5 miljoni euro suuruseid hankeid suudab pakkuda paarkümmend firmat ja kõik tahavad seda tööd ka saada – seda on ilmselt liiga palju,” leidis Kull. Tema sõnul on mujal sektorites, näiteks panganduses, jaemüügis või automüügis välja kujunenud 5–6 suuremat ettevõtet, kuid ehituses on teisiti.

“Ehitussektor on huvitav, sest 10–15 firmat peavad ennast selliseks, et suudavad kõiki ehitustöid teha. See kindlasti ei saa nii jääda ja eks praegu oleme selle protsessi alguses. Samas ei anna keegi alla, keegi ei taha kellegagi ühineda, kuid väga mõtetkas tegevus see pole,” rääkis Kull.

Ta lisas, et kui noored peaksid praegu valima, kas hakata ehitustevõtjaks või teha midagi muud, siis ilmselt on perspektiivid väljaspool ehitusvaldkonda paremad.

“Meie vanuses inimesed midagi muud teha väga ei oska, üritame ellu jääda.”

Peatöövõtufirmasid on liiga palju. Harju Ehituse juhatuse esimees Aare Neudorf ütles, et sama närvane seis nagu Eestis, valitseb ka praegu üle lahe Soomes.

“Sinna liikunud tööjõud hakkab pisitasa tagasi tulema. Samas siin piisavalt tööd pole. Peatöövõtu poole peal on Eestis elu nukravõitu. Kontoreid on liiga palju. Üksikud on pankrotti läinud, kohe on samad mehed järgmise firma teinud. Hetkeseisuga on ehitusfirmasid liiga palju, tööd on vähe,” nentis Neudorf.

Tema sõnul võiks kõva konkurents teoorias anda ju parema tehnilise lahenduse ja madalama hinna, kuid päris elus see siiski nii pole.

“Riigihangete puhul ei saa tegeleda parema lahendusega, sest tuleb teha seda, mida küsitakse. Mida tähendab madalam hind? Kas selle eest saab parema või viletsama maja? Ja kui kaugemale saab madalama hinnaga minna? Igall pool räägitakse, et palgad peavad tõusma. See on iseenesest õige ja inimese seisukohast hädavajalik, kuid see ei tähenda, et hinnad langema hakkaksid, vastupidi – hinnad hakkavad tõusma,” oli Neudorf veendunud.

Millal läheb ehitussektoris paremaks?

Puidubörs igal kolmapäeval

reklaam

TEL 667 0068

materjal mõõdud (mm) kogus (tm) 1 tm hind (€) kontaktandmed

Müük

**SAARE-, TAMME-, PÕÖGI-,
LEHISE- JA KASE- SAE-
MATERJAL; PÕÖGIST JA
TAMMEST SISEVOODRILAUAD,
PÄRNAPUUST SAUNALAUAD;
TAMMEST, SAAREST, PÕÖGIST
SISESEINA VOODRILAUAD,
ERIMUSTRITEGA**

eri mõõdus kokkuleppel kokkuleppel tel 504 8445,
527 6943
jaak.kalm@puiduari.ee

Baromeeter

Ehitusmahu kasvatajaid jäi vähemaks

maikuu küsitluses osalenud firmad, protsentides

	2012	2013
EHITUSTÖÖDE MAHT VIIMASE 3 KUU JOOKSUL		
kasvas	49,3	21,4
jäi samaks	40,6	52,9
kahanes	10,1	25,7
EHITUSTÖÖDE MAHT JÄRGNEVA 3 KUU JOOKSUL		
kasvab	67	56
jääb samaks	29	34
kahaneb	4	10
EHITUSTÖÖDE HINNAD JÄRGNEVA 3 KUU JOOKSUL		
tõusevad	41,2	26,1
jäävad samaks	54,4	72,5
langevad	4,4	1,5

Ehitusfirmad hädas väikese nõudlusega

maikuu küsitluses osalenud firmad, protsentides

	ebapiisav nõudlus	tööjõu puudus	finants-probleemid	muud
2012	37,7	18,8	16	27,5
2013	62,9	8,6	5,7	22,8

ALLIKAS: EESTI KONJUNKTUURIINSTITUUT

Keerulisi aegu on ka enne olnud, kuid alati on kuskil kauguses midagi paistnud. Praegu ma ei tea, kas paistab.

Harju Ehituse juhatuse esimees Aare Neudorf

MARU Ehituse juhatuse esimehe Tõnu Kulli sõnul on vahe euro-rahaga ehitushangetel konkurentsi tihedamaks ajanud. Pildil Tallinna postimaja ümberehitus Tallinnas. FOTO: ANDRAS KRALLA

“Kui Euroopa Liidu eelarve peaks ükskord klaariks saama ning kui riik ja ettevõtja hakkavad end paremini tundma ja investeerima,” oskas Neudorf nimetada tingimusi. “Kuid millal see on? 2014. aastal vaevalt. Mis olukord on turul 2015. aastal, ma prognoosida ei julge. Praegu on keerulised ajad. Selliseid aegu on ka enne olnud, kuid alati on kuskil kauguses midagi paistnud. Praegu ma ei tea, kas paistab,” ütles Neudorf.

Eritööd hoiavad kenasti vee peal. Movek Grupi juhataja Heino Uussaar ütles, et nende firma on väike tegija, kes on spetsialiseerunud eritöödele ning toodab ka ise erinevaid seadmeid, näiteks soojuspumpasid ja keemiatooteid. Sealhulgas toodavad nad desinfitseerimisvahendeid toiduainetööstusele. Seetõttu tööpuuduse üle Uussaar ei kurda.

“On oluline vahe, kas firma valdkonnaks on üldehitus või eritööd. Meie firma tegeleb väga spetsiifiliste eritöödega – ventilatsioon, kütetööd, seadmete tootmine – need lasevad elus hoida. Tean, et üldehitajad on hädas,” ütles Uussaar.

Tema sõnul on tänavuse aasta tööde maht kindlasti suurem kui mullu. Uussaare sõnul ehitatakse uusi maju vähe, kuid renoveerimise maht on kasvanud.

Suur tööpõld on tema sõnul maapiirkondades, kus lähevad terved külad üle soojuspumbasüsteemidele.

“Korrumajad on hädas, terved külad on hädas. Kui talv läbi käivad inimesed tööl selleks, et küttearvet maksta, siis on see täielik karauul,” ei hoidnud Uussaar emotsioone kokku. “Meie kaardistamise järgi on ligi 60 katlamaja, mis on kohe vaja välja vahetada. Ja seda pidevalt ka tehakse. Tehakse lahendusi külade kaupa. Meie firma toodab ka maasoojuspumpasid ja terved külad lähevad maasoojuspumpade peale üle. Kui kunagi ehitati tsentraalset kütet, siis nüüd ehitatakse soojuskogumissüsteem. Seda finantseerib ka Keskkonnainvesteeringute Keskus,” rääkis Uussaar.

Ta lisas, et ka KredEx eraldab 16 miljonit eurot laenu korterelamute renoveerimiseks ning ettevõtjatele tähendab see tööd ja raha.

Kaubanduskeskus plaanib laiendust

Täna otsustatakse Tallinna linnavalitsuse istungil Lasnamäe Centrumi laiendamist võimaldava detailplaneeringu koostamise algatamine.

Detailplaneeringu algatamise taotluse esitas OÜ Linnasaare Kinnisvara. Planeeritava maaala suurus on 8,53 hektarit. Detailplaneeringu koostamise eesmärk on ärimaa sihtotstarbega kinnistule ehitusõiguse määramine. Maa-alale plaanitakse

kuni viie maaapealse ja ühe maaaluse korrusega kaubanduskeskuse ärihoone ehitamist.

Linnasaare Kinnisvara OÜ soovib kaubanduskeskuse laienemisega tõsta kaupade ja teenuste tarbimise kvaliteeti ning kättesaadavust ja luua uusi võimalusi vaba aja veetmiseks.

Taotluse juurde on lahendusettepaneku koostanud K-Projekt AS.

EHITUSUUDISED.EE

LAENUD

KredExil üle 300 eluasemelaenu käenduse

Pangad väljastasid selle aasta esimeses kvartalis 354 KredExi käendusega eluasemelaenu kogusummas 17,3 miljonit eurot. Kui eluasemelaenuturg on eelmise aasta sama perioodiga võrreldes kasvanud 23%, siis KredExi käendusega väljastatud laenude maht on kasvanud 33%.

Kvartali lõpus oli KredExi eluasemelaenu käenduste portfelli maht 28,2 miljonit eurot.

LEMMIKUD

ehitusuudised.ee loetuimad uudised

RKAS paneb kinnisvara müügiks maaklerid võistlema. Riigi Kinnisvara AS plaanib üle Eesti müüki panna 69 korterit. Edukaks müügiks on välja kuulutatud riigihange.

Aas: uus rahasüst energiatõhususele. Ehitusuudised.ee uuris Riigi Kinnisvara ASi nõukogu esimehelt Arto Aasalt, millised on plaanid pärast CO₂ projektide lõppemist.

www.abcmotors.ee

**RENAULT MASTER
PACK CLIM L3H2 2,3 dCi**
SOODUSHIND: € 21 590.-
HINNAVÕIT: € 5 400.-
KUUMAKSE: 251.-*

Varustus: ABS, CD-Raadio, kliimaseade, el. aknad, el. reguleeritavad soojendusega küljepeeglid, tagumised parkimisandurid, püsikiiruse hoidja, kandevõime kuni 1 585 kg.
Keskmine kütusekulu 7,8 l/100km, CO₂ emissioon 203 g/km.

**RENAULT TRAFIC
PACK CLIM L1H1 2,0 dCi**
SOODUSHIND: € 17 270.-
HINNAVÕIT: € 4 320.-
KUUMAKSE: 200.-*

Varustus: ABS, CD-Raadio, kliimaseade, el. aknad, el. reguleeritavad soojendusega küljepeeglid, kandevõime kuni 1 100 kg.
Keskmine kütusekulu 7,4 l/100km, CO₂ emissioon 195 g/km.

**RENAULT KANGOO
EXPRESS PACK CLIM 1,6 16V**
SOODUSHIND: € 11 990.-
HINNAVÕIT: € 3 000.-
KUUMAKSE: 139.-*

Varustus: ABS, CD-Raadio, kliimaseade, parempoolne lükanduks, kaubaruumi põrandakate, kandevõime kuni 650 kg.
Keskmine kütusekulu 7,9 l/100km, CO₂ emissioon 187 g/km.

ABC MOTOR SIS KÕIK RENAULT TARBESÕIDUKID -20%

RENAULT
Liising

RENAULT
PRO+

DRIVE THE CHANGE

Renault soovib

ABC Motors
10 AASTAT - IGA AUTOOSTU ALGUS

TALLINN: ABC MOTORS AS - PALDISKI MNT. 105, TEL: 6747700; PÄRNU: PEREAUTO OÜ - TALLINNA MNT. 82, TEL: 447 7300; RAKVERE: WIRU AUTO OÜ - KREUTZWALDI 5B, TEL: 329 5560; VILJANDI: RAE AUTOKESKUS OÜ - TALLINNA MNT. 97, TEL 433 0987; HAAPSALU: TRADILO OÜ - TALLINNA MNT. 73, TEL: 473 1383.

Reparo!
www.reparo.ee

**ÄRIPINDADE
EHITUS, REMONT,
SISEVIIMISTLUS**

METAL DISAIN

METALLIMÜÜGITURUL AASTAST 2000

- Restid
- Astmed
- Trepid
- Profiilpinnad
- Perforeeritud metall-lehed
- Metallvõrgud
- Tootmine

Kolime uuele aadressile
Visase 12, Tallinn
tel 666 9966, faks 666 9969
metaldis@metaldis.ee
www.metaldis.ee
www.metal-disain.com

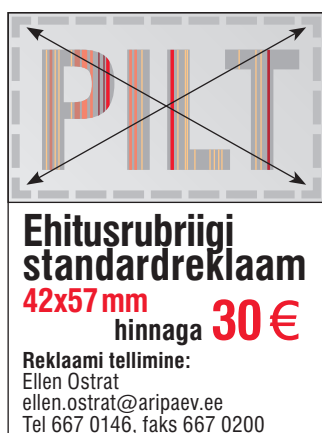

AS SAMI, Tule 20, Saue, Harjumaa
E-R 8.00–16.30; tel 670 9040, müügijuht 528 2732

www.sami.ee

www.revalkivisystems.com

Reklaami tellimine:
Ellen Ostrat
ellen.ostrat@aripaev.ee
Tel 667 0146, faks 667 0200

EESTI Ehitusmaterjalide Tootjate Liidu üldkoosolek oli rahul senise juhatuse esimehe Meelis Einsteini tööga ja valis ta oma kohale tagasi. FOTO: INDREK SUSI

Liit üritab teedele tuua Eesti ehitusmaterjali. Keskkonnatasude tõus nõõrib ehitusmaterjalitootjaid

A SULEV SENKEL
sulev.senkel@aripaev.ee

Uuesti Eesti Ehitusmaterjalide Tootjate Liidu juhatuse esimeheks valitud Kunda Nordic Tsemendi juht Meelis Einstein peab oluliseks kasutada ehituses Eesti materjale, sellel teemal on maanteeameti suhtumine juba ka pöördumas.

Esimese olulise asjana nimetas Einstein liikmete esindamist. "See on olnud läbi aegade ja on ka tulevikus olulisel kohal," ütles ta.

"Väga oluline on kohalike materjalide kasutamine meie ehitusturul, eriti teedehituses. Oleme käinud regulaarselt maanteeametis ja arutanud Eesti ehitusmaterjalide kasutusvõimalusi. Õnneks oleme nüüd leidnud ka mõistmist," rääkis Einstein.

Tema sõnul teevad nad maanteeameti ja Tallinna Tehnika-kõrgkooliga tihedat koostööd, et uurida ja tõestada kohalike materjalide sobivust meie teede ehitamisel. "Kui varem sooviti, et meie teid kataks graniitkillustik, mis on hinnalt Eestile üle jõu, siis praegune maanteeameti juhtkond on koostöös uute lahenduste leidmisel konstruktiivne. Töö käib," lisas Einstein.

Eksport vajab komplektseid lahendusi. Suur väljakutse on Einsteinil sõnul kindlasti ekspordi kasvatamine. "Kui soovime rohkem ekspordida, peame vaatama komplektsemate lahendustele. Siinkohal tahame teha rohkem koostööd ehitajatega. Turgudel, kus ollakse nõus rohkem maksma, soovitakse üha enam valmislahendusi," märkis Einstein.

Ta tõi näiteks Norra turu, kus

makstakse meelsamini valmis maja kui juppide eest.

"Plaanime külastada ka naaberriikide erialaliite, sel aastal Rootsi oma," lisas Einstein.

Vaidlus riigiga vajab lahendust. Einstein tõi olulise teemana välja ka vaidluse keskkonnatasude üle. Liit vaidlustas riigi plaani tõsta järsult keskkonnatasusid, mille kohta saadeti õiguskantlile ka kiri. Õiguskantsleri hinnangul oligi valitsuse ettepanek vastuoluline, kuid valitsus ei ole seda arvesse võtnud.

"Läheme selle teemaga edasi. Meie õigusi on rikutud ja riik peab mõistma, et paneb meid võrreldes naabermaadega eba võrdseesse seisu. Riik peab mõistma, et praegu tekitatakse olukord, kus saame ise oma ekspordivõimekuse oksa," ütles Einstein.

Standardid on järgimiseks. Eesti Ehitusmaterjalide Tootjate Liidu tegevjuhi Enno Rebase sõnul on ehitusmaterjalide sektoril ees suur standardite ja juhendmaterjalide muutus.

1. juulil rakendub uus Euroopa Liidu määrus, mis puudutab ehitusmaterjalide standardeid. "See muudab kõikide tooterühmade standardeid ning ees ootab suur uue dokumentatsiooni loomise töö," märkis Rebane.

Eestis kasutatakse ehituse dokumentatsioonis erinevate riikide häid ehitustavasid. Rebane peab oluliseks panustamist toodete ohutusse kõikides tooterühmades, mida seni pole veel jõutud teha. Ega keegi ei soovi standardeid teha lihtsalt paberi pärast. "Kui on olemas standard, siis peab selle järgi ka toimetama," ütles Rebane.

Ehitusmaterjalide liit valis uue juhatuse

Eesti Ehitusmaterjalide Tootjate Liit valis eelmisel nädalal uue juhatuse.

Kuigi ehitusturul on pessimistlikud ootused, on liit selle aasta suhtes optimistlik ning panustab väikesele tõusule.

Liidu juhatuse valiti kaks uut liiget, need on ASi Wienerberger juhatuse liige Raivo Vasnu ja ASi Saint-Gobain Ehitustooted Weberi äriüksuse direktor Mart Arro.

Eesti Ehitusmaterjalide Tootjate Liidu juhatuse koosolek valis taas Eesti Ehitusmaterjalide Tootjate Liidu juhatuse esimeheks Meelis Einstein. Meelis Einstein on Eesti ühe suurema ehitusmaterjalitootja ASi Kunda Nordic Tsemendi tegevjuht.

Liidu revisjoni viivad järgmisel kahel aastal läbi Tiit Raud (AS Saint-Gobain Glass Estonia) ja Ivar Sikk (AS Aeroc Jämerä).

Eesti Ehitusmaterjalide Tootjate Liit (asutatud 1993. a) on ehitusmaterjalide tootmise ja müügi tegevate ettevõtjate ühendus. Liidu liikmete ehitusmaterjalide realiseerimise netokäive oli 2012. aastal 385 miljonit eurot.

Kui varem sooviti, et meie teid kataks graniitkillustik, mis on hinnalt Eestile üle jõu, siis praegune maanteeameti juhtkond on lahenduste leidmisel konstruktiivne.

Kunda Nordic Tsemendi juht Meelis Einstein

**A Kes on kes
Uue juhatuse
täiskosseis**

TÕNIS NEILINN (AS Malmerk Fassaadid)

VAIDO LEOSK (AS E-Betonelement)

RAIVO VASNU (AS Wienerberger)

MART ARRO (AS Saint-Gobain Ehitustooted)

VELJO HAUBE (OÜ Vao Paas)

PEEP SIIMON (AS Escó / Weckman)

MEELIS EINSTEIN (AS Kunda Nordic Tsement)

EGON MATS (AS Lasita Aken)

VALLOT MANGUS (AS TMB)

TOOMAS VAINOLA (AS Rudus)

64

ettevõtet kuulub 1993. aastal asutatud Eesti Ehitusmaterjalide Tootjate Liitu.

PRIVILEG
ainult Äripäeva lugejale

PRIVILEG ON EKSKLUSIIVNE OSTUKESKKOND JUST SINULE, ÄRIPÄEVA LUGEJALE. Vaata pakkumisi www.privileeg.ee

Üksnes Teile!

Birgitta Festivali VIP-pakett kahele

PIRITA KLOOSTRI VAREMETES
9.-18. AUGUST 2013

230 €

Kultuurisuve tippsündmus: nautige ödusat õhtut suurejoonelise etenduse ja meeldejäädava vastuvõtuga. Pakett sisaldab kahte istekohta VIP-sektoris, kolmekäigulist a la carte õhtusööki Ribe suveterrassil, transporti ja väikseid meeldivaid üllatusi. Pärast etendust ootab teid eksklusiivne kohtumine esinejate ja festivali võtmeisikutega Ribe suveterrassil.

Vaata kõiki pakkumisi:
www.privileeg.ee

sekretar.ee

21. augustil | Proekspertis, Sõpruse pst 151

Inspiratsioonihommik

Kuidas ettevõtte siseleht ja -uudised ELAMA panna?

10.00-10.45 Info jagamine tööõnne teenistuses
Siselehe ja -uudiskanalite toimetamine Proeksperti näitel, Proekspert AS personalijuht **TIINA SAAR**

10.45-11.00 Kuidas oma sõnum elama panna?
Vabakutseline ajakirjanik-toimetaja **SIGNE SILLASOO**

11.00-11.10 Kohvipaus

11.10-11.40 Töötajaid kaasav siseveeb firmakultuuri kujundajana
Motivaator.ee koollitaja **KAIDO PAJUMAA**

11.40-12.00 Inspireeriv ringkäik Proeksperti kontoris
Kõiki osalejaid ootab pärast hommikuseminari põnev majakülalastus Proeksperti kontoris. Ringkäiku juhib Proeksperti büroojuht **ELSI LEIST**

TÄPNE KAVA WWW.SEKRE TAR.EE

Osalemistasu 59 eurot (km-ga 70,8 eurot).
NB! Kohtade arv on piiratud.
Lisainfo ja registreerimine:
Tiive Saarniit, telefon 56 823 990,
e-post tiive.saarniit@aripaev.ee

PROEKSPERT
Lihtsustame Elu

Äripäev

LUBADUSI ANDES LOOB ETTEVÕTE OMA BRÄNDILE KOHUSTUSE

Meie sõidame kogu aeg Eesti lemmikleibade küpsetaja Suurim kinnisvara portaali Eestis Otse ja omadega Ehtne ja hea Parima hinna garantii. Elus on maitset. Kõik on olulised. Aastast 1936 Narva – hea energia linn. Kapital kogu eluks. Üks ümmamuudu liin Põhjamaised lahendused puidust Ühendame energiad Üks mure vähem. Ela või ise Teeme asjad paremaks. Värskendav kogemus. Heade üllatuste maa. Võtame mõnuga. Kauplus kus saab kaubelda. Pruulime Sinule. Kuld kohvitassis. Jagades Sinu rõõme ja muresid. Väärtustades aega. Head mõtted saavad alati teoks. Ehtne ja hea Põhjuse leiab alati. Tunne looduse värskust. Seda kassid ostaksid.

6. juunil
Oru Hotellis

Dr Christian
Grönroos

LUBADUSTE JUHTIMINE TURUNDUSES JA TEENINDUSES

Dr Christian Grönroos on teenindus- ja suhete turunduse (Service and Relationship Marketing) professor, kaasaegse marketingi, teenindusjuhtimise ja suhete turunduse teerajaja.

VIIS VIIMAST KOHTA
SOODUSHINNAGA

179 eurot
(km-ga 214,8 eurot)

Täpsem programm aadressil www.koolitus.aripaev.ee

Koolituse hind on 249 eurot (km-ga 298,8 eurot)

Info ja registreerimine telefonil **667 0100**,
elektronposti aadressil koolituskeskus@aripaev.ee
või koduleheküljel www.koolitus.aripaev.ee

ÄRIPÄEV 29. mai 2013

toimetaja Peep Talimaa, tel 667 0182, e-post peep.talimaa@aripaev.ee

ÄRILAUSE

» Verni Loodmaa: Kui sa ühel päeval ei müü ühtegi saapapaari, siis teisel võid müüa kolm paari, aga müümata hotellituba jääbki müümata.

Tartu hotellide Pallas ja London juht tõdeb, et iga tühi hotellituba on justkui mahavisatud raha.

ÜKS KÜSIMUS

Maksu- ja tolliamet teatas eile, et eelmise aasta eest kuulub inimestele tagastamisele 97,3 miljonit eurot tulumaksu, mis on 3,1% väiksem summa kui 2011. aasta eest.

Mida tegite maksuametilt tagasi saadud tulumaksuga?

MAREK HELM
maksu- ja tolliameti peadirektor

Kandsin saadud summa oma kogumiskontole ja püüan seda kasvatada. See, mis ma tulumaksu tagastusega teen, sõltub aastast ja käekäigust, mingit traditsiooni pole.

Tulumaksu tagastust ma saan, kuna mul on võetud laen. Kuidas noor inimene 15–20 aastat tagasi ikka muidu kodu sai, kui võttis laenu. Aga tagastuse summa pole nüüdseks enam suur, mõnisada eurot.

Tänavu ma sain tagasi vähem, kuna deklareerin ka välistulu – tegin 2011. aastal, enne maksuametisse tulekut, kaasa ühel OECD missioonil Montenegros ja kuna selle eest maksti tasu eelmisel aastal, oli käes aeg see deklareerida.

ANNE REBANE
ASI Tulika Takso juhatuse liige

Tulumaksu tagastus oli mul koolituskuludelt natuke-natuke ja see oli nii väike summa, et võib-olla lubasin endale tahvli šokolaadi.

MART JUUR
humorist ja ajakirjanik

Sain eluasemelaenu intressidelt tulumaksu tagasi. Eks ta kulus igapäevaseks askeldamiseks. Ma ei ole selle rahaga kunagi eraldi mingit plaani pidanud. Eks ta tuleb ja kohe ka läheb jälle. Ma ausalt öeldes isegi ei mäleta tagastuse suurust, esitasin deklaratsiooni koos abikaasaga.

LUGEJA ARVAB

» Näh, Vörõmaal saa terve kortli 2000 jewriku eest. Mille inemise kallin Talnan elämä peass.

Kommentaar uudisele “Tallinna kesklinna alla 2000 euro/m² korterit ei saa”

» Sinna investeerimine on sama mis ameeriklaste investeringud Nõukogude Liidus.

Kommentaari artiklile “Kuidas investeerida Põhja-Koreasse?”

Äripäev

Peatoimetaja: Meelis Mandel
Väljaandja: AS Äripäev
Pärnu mnt 105, 19094 Tallinn
telefon:
(372) 667 0195,
(372) 667 0222

Toimetus:
e-post: aripaev@aripaev.ee
tel: (372) 667 0111
Reklaamiosakond:
e-post: reklaam@aripaev.ee
tel: (372) 667 0105
Tellimine ja levit:
e-post: register@aripaev.ee
tel: (372) 667 0099
Tellimine internetis:
www.aripaev.ee/tellimine

Äripäeva tellija eelised – ostu-keskkond privileeg.aripaev.ee ja soodsaim võimalus soetada Äripäeva raamatuklubi raamatuid. Äripäev veebis: www.aripaev.ee Trükk AS Kroonpress

Toimetus võtab endale õiguse kirju kaastöid vajaduse korral lühendada. Toimetuse kaastöid ei tagasta. Kõik ajalehes Äripäev ja tema lisades avaldatud artiklid, fotod, teabegraafika (sh päevakalajalised, majanduslikul, poliitilisel või religioosel teemal) on autoriõigusega kaitstud teosed ning nende reprodutseerimine, levitamine ning edastamine mis tahes kujul on ilma ASi Äripäev kirjaliku nõusolekuta keelatud. Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse, pn@eal.ee või tel (372) 646 3363.

KOLUMNISTIDE KOLMAPÄEV

Igor Rõtov | Aivar Hundimägi | Meelis Mandel | Peeter Koppel | Marek Reinaas | Heido Vitsur

Edgar Savisaarega taas kord kohtulahingusse

Äripäev on sõnastanud ühe oma peamise väärtusena ausa ja kartmatu vaba ajakirjanduse eest seismise ning mõnikord tuleb selle väärtuse nimel seista ka otseselt. Tugevaimaks oponendiks on meil läbi aastate olnud Edgar Savisaar, kelle ootamatud kombinatsioonid ja oskus meediaga manipuleerida pole praegugi kadunud.

Esmaspäeval kajastas Eesti meedia aktiivselt linnavalitsuse pressiteadet Äripäeva kohtusse kaebamise ja 200 000eurose kahjunõude esitamise kohta. Linna pressiametnik Ain Saarna kirjutas: “Korruptsiooniväidete pidurdamatu esitamine ajakirjanduses kahjustab mitte ainult Tallinna linna kui juriidilise isiku, linna juhtide ja ametnike ning ettevõtjate, vaid ka kõigi linnaelanike mainet ning linnavalitsust ei saa sellega leppida.” Tagatipuks nõuab Tallinn Äripäevalt valeandmete ümberlükkamist ja viiendiku ettevõtete kasumi loovutamist. Puändina lubatakse suuremelselt annetada teenitav 200 000 eurot lasteaiakasvatajatele jõulutoetuseks.

Pole tähtis, kas suhtuda linnavalitsuse teatesse kui mahlakasse nalja või kohtulahingu avapauku, igatahes on Äripäeva-Savisaare kohtuvaidlus vähemalt hetkel varjutanud Parbuse-Sepa toimetamiste seotuse linnavalitsusega. Enam ei kirjuta meedia, kas ja mil määral olid linnajuhid teadlikud Parbuse-Sepa tegudest. Nüüd uuritakse, kas õigus on linnavalitsusel või Äripäeval.

Sarnane juhtum. Midagi sarnast juhtus Äripäeva ja Savisaare vahel ka 10 aastat tagasi. 2003. aasta 27. veebruaril kirjutasime Savisaare varjatud rahastamisest ärimees Leonid Apananski poolt; uurimisloos oli märgitud, et Apananski tasus Savisaare 2001. ja 2002. ning arvatavalt ka 2003. aasta kindlustuspoliisi eest. Savisaare esitatud hagi oli üles ehitatud väitele, et 2003. aasta poliisi eest polnud Apananski tasunud – järelikult olid artikli muud faktid ja järeldused hageja silmis valed ning Savisaar nõudis eraisikuna kahjutasuks 1 miljon krooni. Toona peatoimetajana tundus mulle Savisaare selline käik kergelt pareeritavana. Kuid nagu üleilegi, neelas meedia Savisaare sööda ka 10 aastat tagasi alla ja avalikkus hakkas arutama Äripäeva kohtuasja, jättes varjatud rahastamise tagaplaanile. Kohtuasjast sai aastatepikkune saaga, mille lõppedes oli avalikkus juba algpõhjuse unustanud ja huvi mene-

IGOR RÕTOV
Äripäeva peadirektor;
peatoimetaja aastatel 1992–2007

» **Oma tegevuse jooksul meediajuhina on mul tunne, et oleme aastaid uuristanud üht paksu korruptsiooniseina.**

tanud. Jõusse jäi saalomonlik kohtulahend, mis nõudis Äripäevalt fakti ümberlükkamist, kuid tunnistas Savisaare kahjutasunõude alusetuks.

Mullu kirjutas Äripäev Reformierakonna rahastamisega seotult firma Fidenter omaniku varjamisest Šveitsi eliitpanga konto taha. Reformierakonna reaktsioon oli suure käraga hagi esitamine Äripäeva vastu ning taas summutas kohtuasi avaliku huvi Fidenteri omaniku suhtes. Lahendusena tunnistas kohus mõned erakonna nõuded valeks ja mõned õigeks, viimased lükkas Äripäev ka kohtu otsust täites leheveergudel ümber. Samas meie arvates põhilises, Fidenteri küsimuses, jäid kõik kahtlused üles. Avalikkuse huvi oli aga nende kuude jooksul vaibunud.

Ma olen väga seda meelt, et ajakirjandus peab kirjutama tõde ja vastutama oma sõnade eest vajadusel ka kohtus. Äripäevale on eetiline ajakirjandus baasväärtus ja me teeme kõik endast oleneva, et oma veergudel mitte eksida. Kui midagi sellist juhtub, siis ka vastutame täie rauaga. Sama oluline on meile olla avalikkuse valvekoeraks. Poliitilise korruptsiooni ja erakondade varjatud rahastamise paljastamine on igal pool maailmas ja meilgi üks olulisemaid teemasid.

Üks paks korruptsioonisein. Oma tegevuse jooksul meediajuhina on mul tunne, et oleme aastaid uuristanud üht paksu korruptsiooniseina. Meile on ajakirjanikena tundunud, et oleme kohe läbi murdmas, kuid ikka on seisnud vastas mingi viimane takistus. Erinevalt 10 aasta tagusest ajast on ühiskonna ootus eetilise poliitika suhtes praegu hoopis suurem. Teisalt tegutsevad ka tipp-poliitikud peenemalt. 10 aastat tagasi ei kasutanud Savisaar linnavalitsust ega oma erakonda õigusliku kilbina meedia vastu.

Nüüd saab Savisaar enda huvides kasutada ka Rein Langi ja Reformierakonna poolt jõustatud allikakaitse seadust, mis tekitas võimaluse ähvardada meediafirmasid suurte rahaliste trahvidega. Lang põhjendas seaduse loomist kui kasumiahne ja sensatsioonimaia meedia ohjeldamist. Avalikud oponendid viitasid aga riskile, et nõnda püüabki poliitiline eliit oma privileege meedia eest kaitsta. Igatahes kui linnapea peaks tõesti hagi sellisel viisil esitama, siis on see ka suurejooneline pretsedent seadusele endale.

Olgu kuidas on, aga Äripäev ei astu sammugi tagasi. Ausa ja kartmatu ajakirjanduse hind ei ole ei 200 000 eurot ega mingi muu summa.

VASTUKAJA

Vastandamine kehutagu tegudele

Põhjanaanabrid korraldasid paar aastat tagasi konkursi, et välja selgitada soomlasi enim iseloomustav sõna. Mäletamist mööda oli selleks “tõdeline” ehk siis soomlased on “tõdejarahvas”. Kui ma vaatan seda, kuidas meie kõike ja kõiki, põhjusega või põhjusega oskame vastandada, võiksime end nimetada “vastandajarahvaks”. Vastandamine avaldub kõiges: mehed-naised, noored-vanad, maa-linn, meie-nemad jne.

PEETER TAMMISTU
majandusanalüütik

» **Nüüd püüame arvata, keda H. H. L. alfaisaste all silmas pidas.**

Hiljuti oskasime tekitada veel ühe mõttetu veelahkme: esimese põlve ehk “vanad” ettevõtjad versus “noored”. Ja kõik puha ühest Hans H. Luige pigem ergutavast kui pahatahtlikust konverentsisõnavõtust.

Äraarvamismäng. Nüüd siis püüame ära arvata, keda H. H. L. alfaisaste all silmas pidas. Mina lugesin tema jutust välja sellise sõnumi, et tänapäeval on ettevõtlusjulgust liiga vähe,

initsiatiivi liiga vähe ja muga-vust liiga palju. Kõik. Punkt.

Kusjuures H. H. L. väljaütlemine polnud uut ettevõtjate põlvkonda kritiseeriv, vaid julgustav ja tegudele kehutav. Tänaused noored on tõesti vahvad, paremini haritud, omavad paremaid võrgustikke ja neil on lisaks ka “vanade” põrumise kogemused. See on vägev baas, et maailma positiivselt muuta, mitte kulutada energiat virisemise peale.

**MAJUTUSÄRI SUVI ÄHVARDAB TULLA MUL-
LUSEST KEHVEM.** Konjunktuurinstituudi värskest maikuu ülevaatest selgub, et kõige optimistlikumalt vaatavad suves- teenindusettevõtete juhid, kuid majutusärisse on viimase paari kuu nõudluse langus toonud murelikumaid noote. **TARBIJAKAITSEAMET HOIATAB ÜLBE KIN-
GAKAUPMEHE EEST.** Tarbijakaitseameti

poole pöördutakse üha sagedamini seoses jalatsitega. Aprillis kaebasid tarbijad jalatsiteemal ametile 178 korral. **MTA: MILJONITULU TEENIJAJD JÄI PEA
KOLM KORDA VÄHEMAKS.** Mõõdunud aastal deklareeriti ühe inimese kohta keskmiselt ligi 10 400 eurot tulu, teatas maksuamet. Miljoni euro tulu teenijaid oli aga pea kolm korda vähem kui aasta tagasi.

KOMMENTAAR

Kas Eesti saab jääda selles rahamängus võitjaks?

**Euroopa Keskpank (ECB), Jaapani Keskpank (BOJ), USA Föderaalreserv (FED) ja teised-
ki keskpangad mängivad huvitavat mängu, mille potentsiaalsed võitjad ja kaotajad pole veel teada.** USAst alguse saanud agressiivse kvantitatiivse leevendamise trend sai hiljuti uue pöörde, kui BOJ otsustas järgmise kahe aasta jooksul kahekordistada Jaapani baasraha hulka. FEDis käib majanduse stimuleerimine ennenägematu rahatrüki näol. ECB on jäänud teistest konservatiivsemaks nii avaturu operatsioonide kui ka baasraha suurendamise poolest.

Möödukas inflatsioon. USA, Jaapanit ja Euroopa riike huvitab keskpikas perspektiivis möödukas inflatsioon, mis leevendadaks valitsussektori võlakkoormust. Lisaks kasvatab kodumaise valuuta väärtuse vähenemine järk-järgult omakorda eksporti. ECB peab teraselt jälgima, et jeen, dollar või mõni teine valuuta euro suhtes liiga odavaks ei muutuks. Prioriteetne on seega inflatsiooni suurendamine ja valuuta stabiilsuse hoidmine riikide suhtes, mil-

DMITRI TERAS
Tartu Ülikooli majandusteaduskonna magistrant

Eesti on võrreldes teiste euroala riikidega väga huvitavas olukorras.

le keskpangad üritavad inflatsiooni kasvatada. Seni pole inflatsiooni tekitamine õnnestunud, kuid oletame, et see läheb korda. Kuidas see võib mõjutada Eestit?

Eesti on võrreldes teiste euroala riikidega väga huvitavas olukorras. Valitsussektori võlakkoormus ja majapidamiste investeeringud on väga madalal tasemel, seega ei saa kumbki suuremast inflatsioonist märkimisväärset kasu. Samas võib tekkida probleeme, kui ECB eesmärk saab teoks. Esiteks on Eesti inflatsioon tihti teiste euroala riikide inflatsioonist suu-

rem. See ei pruugi aga soodustada majapidamiste võlakkoormuse vähendamist, sest palkade tõstmine inflatsioonitempos võib olla raskendatud. Lisaks tarbivad majapidamised palju importkaupa, mis võib muuta kallimaks. Teiseks võib liiga suur inflatsioon tekitada negatiivse majandusšoki, näiteks eksportkaubad kallinevad või suureneb veelgi väljaränne.

Eesti versus ülejäänud. Teiste euroala riikide võla märkimisväärseks vähendamiseks peab inflatsiooniline keskkond ilmselt kestma pikemalt, kui see Eestile kasulik oleks. Samas tundub kaheldav, et suurendatakse kiiresti baasintressimäära või rakendatakse muid meetmeid, kui ühe väikeriigi inflatsioon on keskmisest oluliselt suurem. See kõik tõstatab küsimused, kas Eesti on valmis reageerima ECB ebasoodsatele otsustele või kuidas saab Eesti vältida finantsiliselt kahjulike otsuste vastuvõtmist (eriti, kui need on kasulikud kõigile teistele). Ning kas Eesti elanikke on piisavalt teavitatud valitud kursist ja investeerimise vajalikkusest pikemas perspektiivis?

KOMMENTAAR

Osalise töövõimega tööle tagasi: sellest tõuseb tulu

Kui veel paar aastat tagasi oli Eesti ühiskonna suurim probleem tööpuudus, siis praegu räägib nii mõnigi töandja taas tööjõu puudusest. Kui pole piisavalt tööjõudu, seab see lae nii ettevõtete laienemisele kui ka majandusele tervikuna. Samal ajal on kiiresti kasvanud inimeste hulk, kelle töövõime on osaliselt või täielikult piiratud, kuid kellest paljud oleksid huvitatud ja võimelised töötama.

Sõnades lihtne, praktikas keeruline. Eestis on ligi 100 000 töövõimetuspensionäri, kellest vaid umbes kolmandik töötab. Osaline töövõime on samas palju enamatel neist. Et erivajadusega inimeste töövõimet taastada ja suurendada, oleme koos rahandusministriga (töoandjate, töövõtjate ja puuetega inimeste esindusorganisatsioonide tihedal kaasabil) välja töötanud töövõime reformi plaani. Selle reformi sisu on sõnades lihtne, kuid praktikas keeruline: aidata vähendada või kao-

TAAVI RÕIVAS
sotsiaalminister, Reformierakond

Suurendame nende hulka, kes elatuvad tööst ning toetavad ühiskonda maksu- maksjana.

tada erivajadustest tulenevaid töökeid töölus osalemiseks.

Nagu iga inimene, on ka tööked väga erinevad – kelle töövõimet aitab taastada rehabilitatsiooniteenus, kellel keeruline abivahend (näiteks protees või elektriline ratastool), kellel on vaja investeeringut töökeskkonda. Ligipääs ratastooliga, konverentsitehnika, mis ühildub kuuldeaparaatidega, või spetsiaalne tool on vaid mõni

näide investeeringutest, mis aitab tööelust kõrvale jäänud inimestel tööelus osaleda.

Kasu ettevõtjale. Need investeeringud ei ole sugugi odavad ning seetõttu oleme reformi elluviimiseks planeerinud ligikaudu 200 miljonit eurot, millest 169 miljonit tuleb Euroopa Liidult. Esmapilgul hiiglaslik summa on majanduslikult tasuv juba siis, kui suudame tööle aidata ühe inimese kümnest ning piirata ennetusmeetmete abil uute töövõimetusejuhtumite juurdekasvu.

Tuntav on tulu ka tööandjatele ning tähtsamgi veel, kui võimalus ettevõttes töökeskkonna kohaldamiseks investeringuraha saada (mis on loomulikult oluline osa meetmetest), on senisest märksa suurem tööd teha soovivate ja suutvate inimeste hulk.

Parandades erivajadusega inimeste toimetulekut, suurendame ühtlasi nende hulka, kes elatuvad tööst ning toetavad ühiskonda maksu maksjana.

Äriteenused

TEL 667 0105, reklaam@aripaev.ee

reklaam

SUURES KOGUSES KASUTATUD KONTORIMÖÖBLIT!

45€ (sisaldab km)

MARTELA RULOOKAPP

Tähetorni 21j, Tallinn
Tel 552 6608

www.Apuneks.ee

Pakume

TÖÖRIISTADE ANKRUTE MÄHKIMIST

- B-kategooria uusi ankruid
- Elektriliste seadmete remont
- Kaablitoodete valmistamine

telefon 453 1551
www.profikaabel.ee

Eesti Plastitööstuse Liit
ESTONIAN PLASTICS ASSOCIATION

Vajad PLASTIKUST toodet? telefon 58 518 778
www.plast.ee

ML-TRANSPORT

Osakoormate vedu tagaluukautodega TALLINN–HELSINKI–TALLINN

Enne kl 12 tellitud veos järgmisel tööpäeval sihtkohas!

tel: +372 505 5074
info@mltransport.ee

www.mltransport.ee

Valmisfirmade müük, äri- ja mittetulundusühingute asutamine

Firma kätte 24H jooksul! Suur nimevalik

www.wasp.ee info@wasp.ee tel 677 0155 mob 51 12 061

wasp project

PRIVILEEG
ainult Äripäeva lugejale

PRIVILEEG ON EKSKLUSIIVNE OSTUKESKKOND JUST SINULE, ÄRIPÄEVA LUGEJALE. Vaata pakkumisi www.privileeg.ee

Uus toode!

iBabyVision – moodne beebimonitor

220 €

Miks mitte olla oma lapsega alati koos? Appi tuleb tõeline privileeg – ainulaadne digitaalne kõrgresolutsioonilise audiovideokaamera modernne beebimonitor. Selle abil on teil võimalik last jälgida ka pimedas ja hämaruses. Kasutatakse selliste seadmetega nagu iPhone®, iPad®, iPod Touch®, samuti Androidi platvormil seadmetega ja arvutiga.

Vaata kõiki pakkumisi: www.privileeg.ee

TÕUSJA

Mingil põhjusel peetakse kahjumliku Tesla Motorsi turuväärtuseks 12 miljardit USD.

LANGEJA

Procter & Gamble'i aktsia oli ainus Dow' tööstuskeskmes, mis alustas päeva langusega.

ÄRIPÄEV 29. mai 2013

toimetaja Rainer Saad, tel 667 0398, e-post rainer.saad@aripaev.ee

BÖRS

Investorid ostavad taas kõige riskantsemaid aktsiaid. 90ndad on kordumas

RAINER SAAD
rainer.saad@aripaev.ee

Paljudel nendel ettevõtetel pole veel ravimeidki, mida müümiseks heaks kiita, kuid nende aktsiad on teinud parima alguse pärast 1990ndate keskpaika, kui biotehnoloogia-sektor loodi.

Järgmise suure meditsiinilise läbimurde nimel on investorid taas kord panustamas Wall Streeti riskantseimatesse aktsiatesse. Suurimatesse USA biotehnoloogiafirmadesse on investorid investeerinud juba 725 miljonit dollarit, et luua ravimeid keeruliste haiguste vastu.

Nasdaq'i biotehnoloogiaindeks on aasta algusest tõusnud 32%, ületades sellega kaks korda kogu Nasdaq'i tehnoloogiaindeksi tootlust. S&P 500 biotehnoloogiaindeks on aasta algusest tõusnud 40%, kuid indeks ise tervikuna 15,6%. Sellised suured tootlused oleks loogilised, kui biotehnoloogiafirmad oleksid avastanud midagi suurt, nagu näiteks vähiravimi. Kuid avastatud pole veel midagi läbimurdelist.

USA aktsiaturgude eufooriline meeleolu on biotehnoloogiafirmadele hästi mõjunud. Kuna tegu on firmadega, mis üritavad luua järgmist meditsiiniimet, peetakse neid üheks kõige spekulatiivsemateks investeeringuteks. Investoreid pole see heidutanud, kuna turgude meelolu hoiab üleval USA keskpanga võlakirjade ostmise programm.

Ralli muudab ettevaatlikuks. Biotehnoloogiafirmade ralli ulatus muudab kõrvalseisjad ettevaatlikuks, kuna sel aastal pole sektoris midagi uut juhtunud.

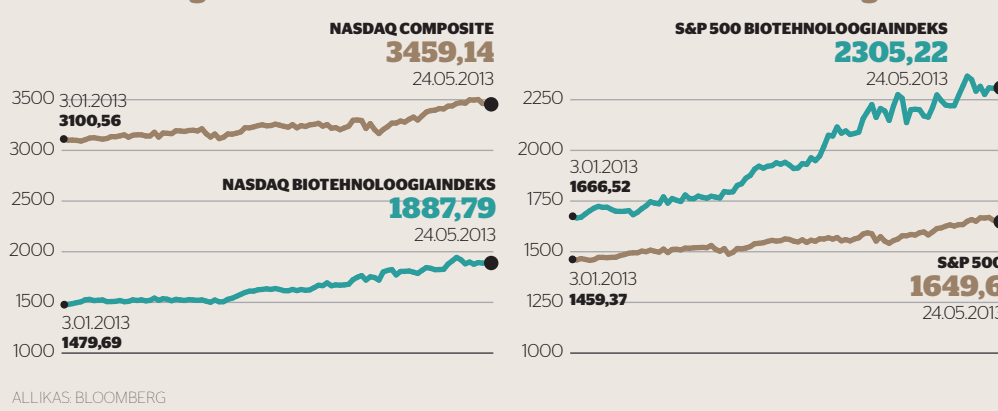
"See on kindlasti suurenenud riskivalmidus," ütles S&P Capital IQ biotehnoloogia analüütik Steve Silver Financial Timesile. "Ravimite välja-

Ravimite väljatöötamisel on praegu sõlmitud kindlasti rohkem lepinguid kui kunagi varem.

S&P Capital IQ biotehnoloogia analüütik Steve Silver.

Indeks

Biotehnoloogia-sektor on sel aastal olnud mõlema indeksi tugevaim.

töötamisel on praegu sõlmitud kindlasti rohkem lepinguid kui kunagi varem."

Paljud neist biotehnoloogiafirmadest on kahjumis. Püüdlus leida "imeravimit" on tõstnud labori- ja personalikuluseid, seetõttu on keeruline hinnata ka biotehnoloogiafirmade väärtust eraldi. Kuid USA biotehnoloogia-sektori väärtus on aastaga peaaegu kahekordistunud.

Suur läbimurre on toimunud ka Euroopa Liidus, kui Euroopa Komisjon 2008. aastal investeeris 100 miljonit eurot biotehnoloogia uurimustöösse. Euroopa biotehnoloogiafirmade jaoks oli arvatavasti kõige tähtsam nn ravimipaketi kinnitamine 2008. detsembris, millega kehtestati ühesugused regulatsioonid uutele ravimitele lootuses leevendada nende ettevõtete ku-

lusid, kes peavad tegelema mitme regulatsiooniga. Euroopa biotehnoloogiafirmade sõnul on olukord paranemas, kuna üha rohkem riike on koostöölepinguga liitumas.

Valitsuste tugi on olemas. Euroopa biotehnoloogiafirmade tegevjuhtide sõnul soosivad valitsuste püüdlused nii Euroopa Liidu kui ka sellest väljapoole jäävaid riike. "Prantsuse valitsuse toel oleme saanud toote arendamiskulusid vähendada," ütles Transgene SA juht Philippe Archinard, viidates maksusoodustuse programmile, mis maksab tagasi kuni 50 protsenti iga kulutatud euro eest. USAs on biotehnoloogia-sektor loikamas kasu valitsuse programmist, mille eesmärk on luua uusi ettevõtteid ja töökohti.

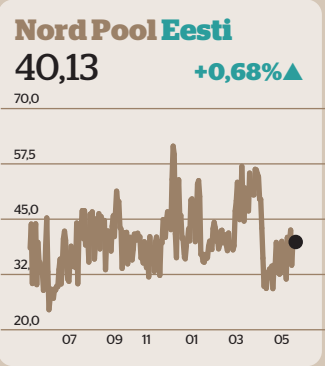
LABORITEHNIK töötamas ühes Amgen Inc. Indiana laboris. Amgen on maailma suurim biotehnoloogiale keskendunud ettevõtte maailmas. Firma 2012. aasta käive suurenes 11%, 17,3 miljardile dollarile ning puhaskasum 5 protsenti, 5,11 miljardile.

FOTO: BLOOMBERG

aasta madalaimale tasemele kahanes Suurbritannia pankade töötajate arv. Neli suurpanka on kaotanud 189 000 töökohta.

ELEKTER

Eratarbijad peaksid arvestama, et elektrienergia hinnale lisan- dub lepingus ka käibemaks.

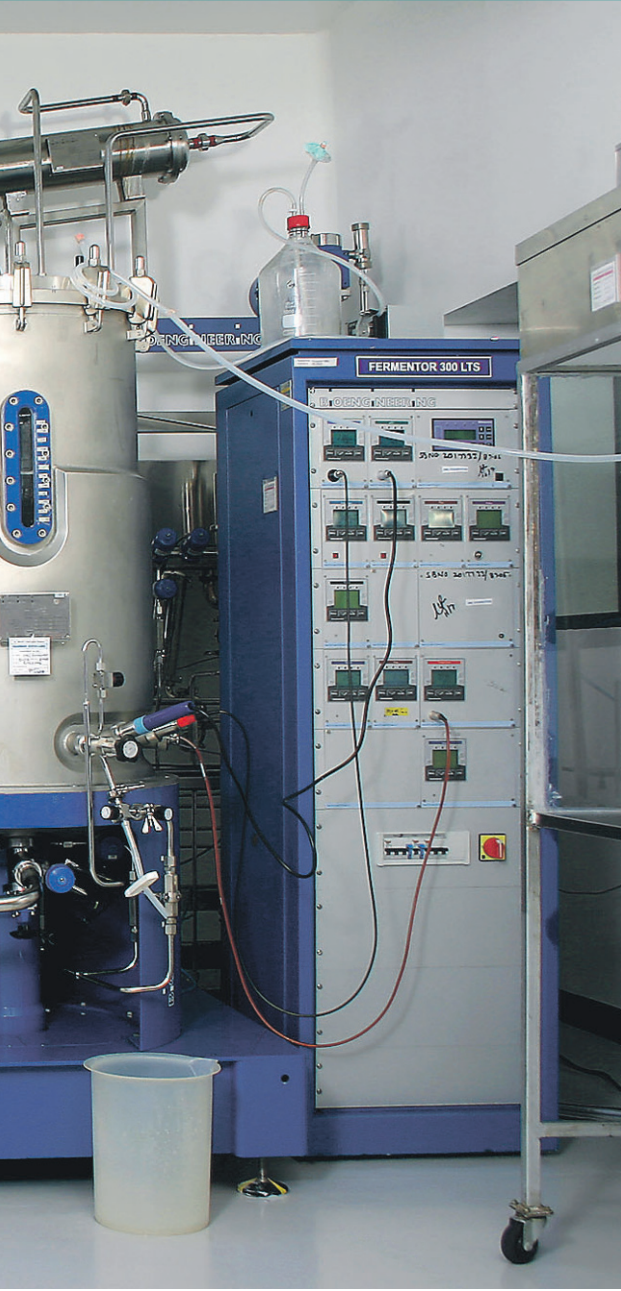
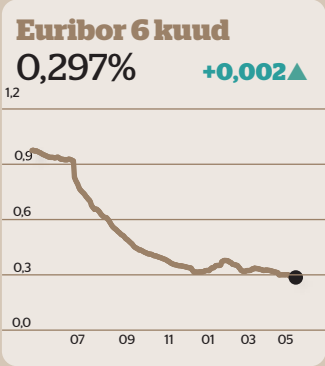
VALUUTA

Eurot mõjutavad poliitilised mured euroala suurimates riikides.

INTRESS

Euroopa Keskpank ei pruu- gi enam intressimäärasid langetada.

Aprillis jõustunud seadus lihtsustab alusta- vatel ettevõtetel raha kaasamist börsilt ehk akt- siate avaliku esmapakkumise tegemist. “Üldised reeglid, mida biotehnoloogiafirmad pidid teatud arenguetappidel järgima, ei ole enam kohustusli- kud,” ütles Skadden, Arps, Slate, Meagher & Flomi kapitaliturgude jurist Michael Zeidel. Biotehnoloogiafirmadest suurim on Amgen. Vaatamata esimese kvartali pettumust valmista- nud tulemustele, on aktsi ahind sel aastal tõus- nud 23%. Aastaga on aktsia hind kerkinud li- gi 50%. Teised samas sektoris tegutsevad ettevõt- ted on samuti buumi tegemas. Regeneron Phar- maceuticals teatas esimese kvartali puhaskasu- miks 1,78 dollarit aktsia kohta.

Aktsiatel suur tõus. Analüütikud prognoosisid kasumiks aktsia kohta 0,98 dollarit. Käive kas- vas võrreldes eelmise aastaga 90%, 440 miljoni- le dollarile. Regeneroni aktsia on aasta algusest tõusnud 46%. Aegerion Pharmaceuticalsi akt- sia on sel aastal tõusnud 136%, kuna firma uus kolesterooliravim Juxtapid on leidmas patsien- tide hulgas kasutust. Questcor Pharmaceutical- si aktsia on sel aastal tõusnud 30%, mis on tagasi- hoidlikum kui sektori keskmine, kuid kõige suu- remat tõusupotentsiaali näeb finantsväljaanne Dailyfinance just Questcorile, kuna aprilli tuge- vatele tulemustele prognoositakse kasvu. Ka varem on biotehnoloogiaettevõtete akt- siatel buum olnud, kui investorid 1990ndatel ja 2007. aastal panustasid uutele tehnoloogiatele, mis pidid ravima eriti raskeid haiguseid. Kuid vii- masel kahel korral on buum ära jäänud ning ka nüüd jääb investoritel üle loota vaid seda, et fir- madel õnnestub leida iveravim.

Ä RAHA

reklaam

Kommerts pankade intressitooted

pank	jooksev hoius %		tähtajaline hoius %								
	keskmiselt kuu jäägilt	kuu püsijäägilt	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	2 aastat	3 aastat	min summa
Danske Bank					Kontakteeruge pangaga						
Swedbank***	0,01 (7)	-	-	-	0,06	0,16	0,26	0,36	0,46	0,56	190
Swedbank***	0,01 (7)		0,05	0,05	0,10	0,20	0,30	0,40	0,50	0,60	6000
Tallinna Äripank		0,05	0,10	0,15	0,20	0,40	0,50/1,5	0,70/1,7	0,90/1,9	-	200
Tallinna Äripank (3)		0,05	0,25	0,30	0,35	0,60	0,70	1,00	1,20	-	200
Nordea Pank	0,10		0,10	0,15	0,20	0,35	0,45	0,55	-	-	320
Citadele Pank	-	-	0,10	-	0,30	0,60	0,70	1,20	1,30	1,30	150
Versobank	0,05	0,10	0,40	0,40	0,50	0,90	1,40	1,70	1,90	2,20	350
DNB	0,10(7)	-	0,20	-	0,25	0,40	0,55	0,70	0,80	0,90	300
Krediidipank	-	0,01	0,15	0,25	0,30	0,55	0,75	1,00	1,20	1,20	100/200(4)
BIGBANK		-	0,15	0,20	0,25	0,45	0,45	0,90	1,70	2,20	300-1500
BIGBANK	-	-	-	-	-	0,45	0,45	0,90	1,70	2,20	1500-30 000
BIGBANK	-	-	-	-	-	0,50	0,50	0,95	1,75	2,25	üle 30 000

pank	tähtajaline hoius %, USD						
	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	min summa
Danske Bank			Kontakteeruge pangaga				
Swedbank	-	-	0,15	0,35	0,55	0,80	250
Swedbank	0,10	0,15	0,20	0,40	0,60	0,80	8400
Tallinna Äripank	0,15	0,25	0,25	0,55	0,70	0,85	200
Citadele Pank	0,10	-	0,30	0,60	0,70	1,20	200
Versobank	0,30	0,30	0,40	0,70	1,20	1,50	500
DNB	0,10	-	0,15	0,30	0,40	0,50	300
Krediidipank	0,15	0,20	0,30	0,55	0,70	0,90	100/200 (4)

kursid on päeva jooksul korrigeeritavad * maks 1999 eurot ** juriidiline isik ***tavades tähtajalise hoiuse internetipangas, on intressimäär kuni 0,10% kõrgem (3) personaal pang, klientidele (4) kontor is (6) internetipanga tähtajalistele hoiustele (7) päevalõpu kontojäägil, (9) juriidilisele isikule/ eraisikule (10) LHV Pangal minimaalselt jäägil **** 2- ja 3aastaste hoiuste intressimäärade tutvumiseks kontakteeruge pangaga

Saksa kvaliteet hoiustajatele!

Ava meil uus investeerimishoius „Saksamaa ettevõtted“. Kui BASFi, SAPI ja Siemensi aktsiate väärtus nelja aasta jooksul tõuseb, võid teenida kuni 9,2% intressi.

Otsustamiseks on aega kuni 17.06.2013.

Investeerimishoiust pakub Swedbank AS, Tutvu tingimustega aadressil www.swedbank.ee, vajaduse korral konsulteer i spetsialistiga telefonil 613 1606.

Ä VALUUTA

Euroopa Keskpank

EUR/SEK ▼

8,5874

Austraalia dollar	AUD	1,336
Bulgaaria leev	BGN	1,956
Hiina jüaan	CNY	7,920
Hongkongi dollar	HKD	10,045
India ruupia	INR	72,408
Jaapani jeen	JPY	131,980
Kanada dollar	CAD	1,338
Korea won	KRW	1457,390
Leedu liit	LTL	3,453
Läti latt	LVL	0,701
Norra kroon	NOK	7,553

EUR/RUB ▲

40,5950

Poola zlott	PLN	4,181
Rumeenia leu	RON	4,326
Singapuri dollar	SGD	1,636
Suurbritannia nael	GBP	0,855
Sveitsi frank	CHF	1,253
Taani kroon	DKK	7,453
Tai baat	THB	38,840
Tšehhi kroon	CZK	25,889
Türgi liir	TRY	2,391
Ungari forint	HUF	285,850
USA dollar	USD	1,294

Ä BÖRSIKAUBAD

Kütused

28.05

USD	
Nafta IPE, bbl	104,53
Nafta NYMEX, bbl	95,65
Mootoribensiin, t	974,00
Diislikütus, t	882,75
Kerge kütteõli, t	863,25
Masuut (1% väävel), t	596,00
Maagaas Henry Hub, btu, USD	4,159

Põllumajandus

28.05

nael = 453,59 g	
Kohv NYBOT, USc/nael	126,65
Valge suhkur NYSE LIFFE, USD/t	479,70
Kakao NYBOT, USD/t	2221,00
Nisu NYSE LIFFE, USD/t	180,00
Rapsiseemned NYSE LIFFE Pariis	436,25

Allikas: Bloomberg, kella 17 seisuga

Värvilised metallid

24.05

USD/t	
Alumiinium LME	1847,5
Vask LME	7277
Plii LME	2058
Nikkel LME	14845
Tina LME	21150
Tsink LME	1857

Väärismetallid

28.05

USD/unts, unts = 31105 g	
Kuld COMEX	1382,95
Plaatina NYMEX	1452,95
Palladium NYMEX	73710
Höbe COMEX	22,44

Riia

28.05

aktsia	sulgemis- hind, LVL	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Grindex	5,73	1,42	5,75	0,74	-
Latvijas Gaze	6,41	0,31	12,09	0,60	-
Olainfarm	4,95	1,02	7,16	1,92	-

Vilnius

28.05

aktsia	sulgemis- hind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Apranga	2,35	0,86	-	3,1	6,8
City Service	1,760	1,15	13,2	1,0	13,1
Invalda	2,330	0,00	-	1,1	-
Linas Agro	0,716	-0,56	2,9	0,9	-
Panevezio Statybos	1,150	4,55	19,6	0,6	-
Siauliu Bankas	0,265	-1,12	18,0	0,8	-
Snage	0,466	0,00	-	1,7	-
TEO LT (Telekomas)	0,780	0,78	13,1	1,9	7,4

Helsingi

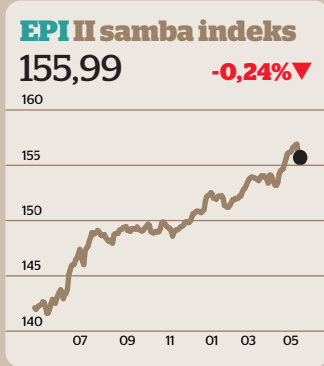
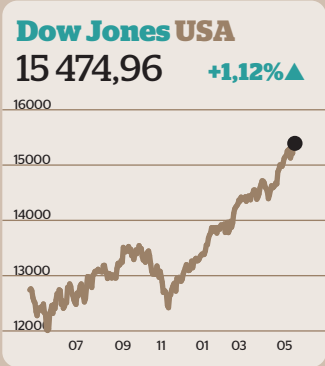
28.05

aktsia	hind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Alma Media	3,29	2,49	13,8	3,2	3,0
Citycon	2,52	1,20	9,7	0,9	6,0
Elisa Comm.	15,33	1,05	12,0	3,5	8,5
Finnair	2,72	1,87	-	0,5	-
Fortum	14,97	0,13	10,1	1,3	-
HKScan	3,88	-0,26	13,3	0,5	2,6
Kesko	24,11	1,35	19,3	1,1	5,0
Neste Oil	11,89	-0,25	-	1,2	3,2
Nokia	2,85	2,15	-	1,4	-
Olvi	24,47	2,13	18,3	3,4	2,0
PKC Group	20,30	2,47	21,3	2,5	3,4
Stockmann	11,71	1,39	22,2	1,0	5,1
Stora Enso	5,65	0,98	11,4	0,8	-
UPM Kymmene	8,36	0,24	-	0,6	7,2
YIT	14,94	-0,13	11,2	2,0	5,0

22 INVESTOR investeerimisfondid

ÄRIPÄEV 29. mai 2013

toimetaja Romet Kreek, tel 667 0192, e-post turud@aripaev.ee
reklaamiosakond, tel 667 0105, e-post reklaam@aripaev.ee

toostusuudised.ee

Äripäeva Tööstusuudised ning
AS Mistra-Autex kutsuvad

31. mail TÖÖSTUSE KLUBISSE

Mistra-Autexis

KUIDAS VALMIVAD TOOTED TUNTUD AUTOMARKIDELE?

10.00–10.15 Kogunemine

10.15–10.30 Ettevõtte tutvustus

AS Mistra-Autex juhatase esimees **PRIIT TAMM**

10.30–11.15 Toote eluetapid ideest müügin

Mistra-Autexi logistikaahela ülesehitust ja toimimist tutvustab ettevõtte juht **PRIIT TAMM**

11.15–12.00 Mistra-Autexi kogemused rahvusvaheliste projektide juhtimisel

Ülevaate annab ettevõtte kvaliteedijuht **KRISTIINA KASEMETS**

12.00–12.45 Tutvumine Mistra-Autexi tootmisega

Ekspeditsiooni juhib **PRIIT TAMM**

12.45–13.00 Klubi kokkuvõte

AS Mistra-Autex
juhatase esimees
Priit Tamm

Äripäeva Tööstuse klubi toimub
reedel, 31. mail ASis Mistra-Autex
(Paju 2, Raasiku).
Tööstuse klubis osalemine maksab
68 eurot (km-ga 81,6 eurot).

Lisainfo ja registreerimine: Raigo Neudorf, telefon 51 69 747
või raigo.neudorf@aripaev.ee

Äripäev

www.toostusuudised.ee

ÄRIPÄEVA KOOLITUS JUHTIDELE

7. juunil

JUHI 4 SAMMU TARKADE OTSUSTENI

**Kuidas juhina teha otsuseid, mis on püsiva
mõjuga, mille loogikast ja tõestusest aru
saadakse, nii organisatsiooni sees kui
kliientide hulgas?**

Koolitaja on MTÜ Eesti Väitlusseltsi juht ja
Väitluskoolituse koolitaja **MARGO LOOR**

Täpsem programm aadressil www.koolitus.aripaev.ee

SOODUSHIND:

31. maini **299 eurot**
(km-ga 358,8 eurot)

Tavahind: 349 eurot (km-ga 418,8 eurot)

Äripäev

Info ja registreerimine telefonil **667 0100**, elektronposti aadressil
koolituskeskus@aripaev.ee või koduleheküljel www.koolitus.aripaev.ee

FONDID

reklaam

Avaron Asset Management

27.05

	ost	müük	NAV	riski- aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Avaron Areneva Euroopa Fond A, EUR	3,55	3,67	3,60	12,29	10,92	22,55	7,45	-5,11	20 014 911
Avaroni Privaatportfell B, EUR	13,66	13,66	13,66	3,50	4,57	9,76	6,95	-	5 849 116
Avaron Ida-Euroopa Võlakirjafond A, EUR	10,87	10,87	10,87	1,97	4,02	-	-	-	5 905 781

Compensa Life

23.05

	ost	müük	NAV	riski- aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Kasvuportfell, EUR	-	-	1,40	-	6,20	22,60	10,10	5,60	5 676 080
Võlakirjaportfell, EUR	-	-	11,94	-	1,20	6,00	4,50	-	566 158

Kasvuportfelli mahu info on antud seisuga 30.04.2013. Võlakirjaportfelli mahu info on antud seisuga 30.04.2013.

Danske Capital AS

27.05

	ost	müük	NAV	riski- aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Danske Pension 25, EUR	0,97	0,98	0,98	3,75	2,06	7,66	3,32	3,13	10 947 944
Danske Pension 50, EUR	1,13	1,14	1,14	5,12	2,96	9,59	3,32	3,22	151 100 805
Danske Pension Intress, EUR	0,88	0,89	0,89	2,38	1,14	5,60	3,47	3,67	3 482 577
Vabatahtlik Pensionifond									
Danske Pension 100 Pluss, EUR	1,43	1,47	1,45	7,49	4,99	14,69	6,48	4,97	3 107 705
Vabatahtlik Pensionifond									
Danske Pension Intress Pluss, EUR	0,76	0,78	0,77	3,00	0,82	5,64	3,45		208 712

Info teiste Danske Capitali ja Danske Invest fondide kohta on avaldatud veebilehel www.danskecapital.ee.

ERGO Funds

27.05

	ost	müük	NAV	riski- aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
ERGO Pensionifond 2P1, EUR	0,92	0,93	0,93	0,00	0,99	3,94	2,94	4,31	8 542 808,50
ERGO Pensionifond 2P2, EUR	1,13	1,14	1,14	1,88	3,66	9,35	3,62	1,99	43 206 992,68
ERGO Pensionifond 2P3, EUR	0,64	0,65	0,65	2,59	5,04	12,24	-	-	1 404 432,46
ERGO Pensionifond 3P1, EUR	0,87	0,89	0,88	2,06	4,33	10,34	3,64	-	419 641,68
ERGO Pensionifond 3P2, EUR	0,91	0,93	0,92	2,77	4,75	12,04	3,98	-	337 546,67
ERGO Pensionifond 3P3, EUR	0,87	0,89	0,88	3,72	5,95	13,99	1,09	-	320 625,06

LHV Varahaldus

27.05

	ost	müük	NAV	riski- aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Pensionifond L, EUR	1,39	1,40	1,40	7,14	2,97	10,10	5,72	5,14	178 781 110
Pensionifond M, EUR	1,11	1,12	1,12	4,76	2,09	8,39	4,97	6,70	27 306 950
Pensionifond S, EUR	1,18	1,19	1,19	2,72	1,23	5,29	4,05	7,57	38 793 432
Pensionifond XL, EUR	1,19	1,21	1,21	7,94	4,55	12,54	6,00	5,14	40 864 412
Pensionifond XS, EUR	1,09	1,10	1,10	2,51	1,02	5,85	4,39	7,43	8 888 271
Täiendav Pensionifond, EUR	1,33	1,34	1,34	8,18	5,04	12,76	6,76	3,61	4 990 799
LHV Pärsia Lahe Fond A, EUR	10,39	10,49	10,49	12,29	27,87	36,07	18,08	-0,27	-
LHV Pärsia Lahe Fond B, EUR	6,64	6,70	6,70	12,36	27,87	36,07	18,07	-0,27	7 614 943
LHV Maailma Aktsiad Fond A, EUR	8,25	8,33	8,33	15,53	2,89	11,67	1,52	-2,35	-
LHV Maailma Aktsiad Fond B, EUR	5,27	5,32	5,32	15,53	2,89	11,67	1,51	-	1 397 867

Nordea Pensions Estonia

27.05

	ost	müük	NAV	riski- aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Nordea Pensionifond A, EUR	0,95	0,96	0,96	7,71	4,81	10,44	5,84		54 347 099,00
Nordea Pensionifond A Pluss, EUR	0,77	0,78	0,78	9,82	6,11	12,38	6,02		5 968 919,42
Nordea Pensionifond B, EUR	0,90	0,91	0,91	5,21	2,65	8,38	5,21		11 610 571,30
Nordea Pensionifond C, EUR	0,82	0,83	0,83	2,65	0,73	4,15	3,79		2 088 993,52
Nordea Pensionifond Aktsiad 100, EUR	1,15	1,18	1,17	12,06	8,78	17,5	7,79		3 568 112,34
Nordea Pensionifond Intress Pluss, EUR	0,71	0,73	0,72	0,00	2,08	6,92			550 550,24

Fondivalitsejad

AVARON ASSET MANAGEMENT Narva mnt 5–58, Tallinn 10117, tel 664 4205, faks 664 4201, info@avaron.ee, www.avaron.ee
DANSKE CAPITAL AS Narva mnt 11, Tallinn 15015, tel 675 2295, faks 675 2895, funds@danskebank.ee, www.danskecapital.ee, www.danskebank.ee
ERGO FUNDS AS A. H. Tammsaare tee 47, Tallinn, tel 610 6500, faks 610 6501, funds@ergo.ee, www.ergo.ee

AS GA FUND MANAGEMENT Roosikrantsi 11, Tallinn 10119, tel 680 2680, faks 680 2681, info@gafm.ee, www.gafm.ee
AS GILD PROPERTY ASSET MANAGEMENT Swiss House, Roosikrantsi 11, Tallinn 10119, tel 680 2630, faks 680 2631, info@gildrealestate.com, www.gildrealestate.com
LHV VARAHALDUS AS Tartu mnt 2, Tallinn 10145, tel 680 0400, faks 680 0402, info@lhv.ee, www.lhv.ee

NORDEA PENSIONS ESTONIA AS Liivalaia 45/47, Tallinn 10145, tel 710 1250, faks 710 1251, eesti@nordea.com, www.nordea.ee
AS SEB VARAHALDUS Tornimäe 2, Tallinn 15010, tel 665 6565, faks 665 7122, fondid@seb.ee, www.seb.ee
SWEDBANK INVESTEERIMISFONDID AS Liivalaia 8, Tallinn 15038, tel 631 1606, faks 631 1636, funds@swedbank.ee, www.swedbank.ee/fondid

Maaklerifirmad

COMPENSA LIFE VIENNA INSURANCE GROUP SE Roosikrantsi 11, Tallinn, tel 610 3000, faks 610 3010 info@compensalife.ee, www.compensalife.ee
LHV Tartu mnt 2, Tallinn, tel 680 0400, faks 680 0402

VERSOBANK AS Pärnu mnt 12, Tallinn, tel 680 2500, faks 680 2501
DANSKE BANK Narva mnt 11, Tallinn, tel 630 2104
SEB ENSKILDA EQUITIES Tornimäe 2, Tallinn, tel 665 6622, faks 665 6802

MANDATUM LIFE INSURANCE BALTIC SE Viru väljak 2, Tallinn, tel 681 2300, info@mandatumlife.ee, www.mandatumlife.ee
SWEDBANK AS Liivalaia 8, Tallinn, tel 631 0310, faks 631 0410

24%

võrra tahab Saksamaa rahandusminister Wolfgang Schäuble kärpida euroala noorte tööpuudust.

Michael Holland: See näitab, et paranemis- protsess on varases staadiumis ning nega- tiivne suhtumine aktsiaturgu jätkuvalt kaha- nev. Meil on neljas pullituru-aasta ja aktsiate omandus on jäänud ülimadalaks.

Holland & Co juht rääkis, et Ameerika investorid on lõpuks ärkamas – käimas on tugev börsiralli ning USA indeksid teevad värskeid tippe. Rahaturufondidest on raha liikumas tasakaalutatud fondidesse, kus raha paigutatakse nii aktsiatesse kui ka võlakirjadesse.

FONDID

reklaam

AS SEB Varahaldus

27.05

Mandatum Life

27.05

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Investeeringute haldusteenus:									
Turvaline, EUR	115,41	114,83	114,83	-	1,62	5,86	3,96	-	-
Konservatiivne, EUR	113,39	112,27	112,27	-	2,71	5,70	2,69	-	-
Tasakaalustatud, EUR	112,84	111,17	111,17	-	3,26	5,48	1,84	-	-
Progressiivne, EUR	107,64	105,53	105,53	-	4,04	5,18	0,70	-	-
Agressiivne, EUR	112,06	109,86	109,86	-	4,08	5,64	0,61	-	-
Investeeringisportfellid:									
Mandatum Life Fixed Income Abs, EUR	141,38	140,68	140,68	-	1,77	6,65	4,44	-	-
Mandatum Life Global Food Abs, EUR	121,47	119,09	119,09	-	1,03	-1,13	0,09	-	-
Mandatum Life Emerging Opportunities Abs, EUR	105,25	103,19	103,19	-	-0,35	6,73	-2,59	-	-
Mandatum Life Nordic Equity Abs, EUR	143,25	140,44	140,44	-	-0,18	-0,92	-5,02	-	-
Mandatum Life Europe Equity Abs, EUR	153,02	150,02	150,02	-	2,17	9,19	1,57	-	-

Swedbank Investeeringisfondid AS

27.05

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Pensionifond K1, EUR	0,80	0,81	0,81	2,63	0,64	4,21	3,36	1,22	43 829 934,60
Pensionifond K2, EUR	0,89	0,90	0,90	4,16	2,32	8,24	4,42	0,52	165 290 307,79
Pensionifond K3, EUR	1,05	1,06	1,06	7,04	4,43	12,66	5,93	0,49	418 942 981,43
Pensionifond K4, EUR	0,78	0,79	0,79	11,47	5,87	16,42	6,52		39 063 454,29
Pensionifond V1, EUR	1,21	1,23	1,22	4,85	2,82	11,28	5,39	-0,16	9 729 206,68
Pensionifond V2, EUR	0,94	0,96	0,95	8,52	5,29	15,60	6,43	-1,14	17 992 140,27
Pensionifond V3, EUR	1,10	1,12	1,11	13,66	7,75	19,81	6,85	-2,86	35 823 659,78
Kesk-Aasia Aktsiafond, EUR	4,02	4,12	4,06	21,07	5,07	4,72	-5,38	-15,48	5 547 407,56
Ida-Euroopa Aktsiafond, EUR	8,89	9,11	8,98	23,90	5,62	39,76	4,56	-11,72	47 878 163,19
Fondifond 100, EUR	10,25	10,36	10,36	17,11	8,28	21,00	6,39	-2,09	64 760 031,67
Fondifond 30, EUR	11,40	11,51	11,51	6,69	4,21	12,73	4,71	1,33	14 787 739,28
Fondifond 60, EUR	10,95	11,06	11,06	11,09	5,85	16,57	5,82	-0,31	51 070 439,72
Venemaa Aktsiafond, EUR	15,58	15,97	15,74	24,39	3,34	19,02	2,80	-9,19	49 931 408,20

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
SEB Energiline Pf, EUR	0,745	0,753	0,753	9,93	4,50	10,02	2,81		10 111 178,76
SEB Konservatiivne Pf, EUR	0,904	0,913	0,913	2,91	0,00	3,26	2,72	4,27	55 712 145,06
SEB Optimaalne Pf, EUR	0,829	0,837	0,837	3,44	1,44	4,37	2,50		13 726 407,64
SEB Progressiivne Pf, EUR	0,966	0,975	0,975	5,67	2,84	7,11	3,15	-1,52	280 224 336,63
SEB Aktiivne Pf, EUR	0,931	0,949	0,940	12,96	5,62	12,59	4,58	-2,85	14 094 482,78
SEB Tasakaalukas Pf, EUR	1,135	1,158	1,147	3,83	1,18	4,24	2,92	-0,80	10 674 122,22
SEB Aktiivne Fondifond A, EUR	7,327	7,475	7,401	10,87	6,230	17,400	8,500	-5,340	4 222 945,32
SEB Dünaamiline Fondifond A, EUR	8,614	8,788	8,701	7,42	3,760	12,120	7,150	-3,740	6 094 959,43
SEB Tasakaalukas Fondifond A, EUR	10,783	11,000	10,891	3,32	1,770	9,160	5,760	0,870	1 177 175,07
SEB Ida-Euroopa Võlakirjafond A, EUR	13,139	13,139	13,139	5,20	-0,140	10,890	6,870	5,050	64 011 469,41
SEB Kasvufond A, EUR	6,338	6,466	6,402	21,81	-3,890	21,530	2,530	-7,670	13 500 348,74
Vahendatavad Fondid *									
SEB Corporate Bond Fund, EUR	1,526	1,526	1,526	2,88	1,400	8,000	5,150	5,160	413 250 000,00
SEB Danish Mortgage Bond Fund, EUR	130,575	130,575	130,575	2,82	1,010	2,920	4,590	5,790	170 830 000,00
SEB High Yield Fund, EUR	132,548	133,873	132,548	3,88	3,590	12,430	-	-	2 004 070 000,00
SEB Short Bond Fund EUR	1,272	1,272	1,272	0,21	0,240	0,080	0,080	-	55 700 000,00
SEB Strategy Balanced Fund	107,532	108,607	107,532	-	4,140	8,490	-	-	311 210 000,00
SEB Strategy Defensive Fund	106,671	106,671	106,671	-	2,680	4,770	-	-	249 800 000,00
SEB Strategy Growth Fund	111,178	112,290	111,178	-	8,280	14,120	-	-	216 440 000,00
SEB Strategy Opportunity Fund	108,444	109,528	108,444	-	6,200	10,610	-	-	320 540 000,00
SEB Eastern Europe Fund ex Russia, EUR	2,795	2,851	2,823	19,91	-0,880	23,980	2,820	-4,380	133 090 000,00
SEB Eastern Europe Small Cap Fund, EUR	2,534	2,586	2,560	15,71	0,870	7,740	-5,450	-6,870	68 030 000,00
SEB Russia Fund, EUR	9,069	9,253	9,161	24,30	-5,200	2,750	-1,330	-5,680	264 910 000,00

* Vahendatavate fondide tagasivõtmis- ja väljalaskehindude saab vaadata www.seb.ee/fondikursid. Fondide mahud on seisuga 31.03.2013.

Trigon Funds

27.05

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Arenevate Turgude Agrisektori Fond, EUR	85,67	88,29	87,41	22,67	2,11	2,55	-19,08		2 109 697
Arenevate Turgude Finantssektori Fond, EUR	179,32	184,81	182,98	17,66	10,45	23,05	1,36		4 759 366
Uus Euroopa Kasvufond, EUR	13,26	13,73	13,46	21,91	4,34	20,31	-5,00	-11,05	1 738 643
Uus Euroopa Fond, EUR	21,59	22,36	21,92	13,74	7,74	27,34	11,49	-0,45	23 358 151
Venemaa Top Picks Fond, EUR	18,35	19,00	18,63	26,05	-10,27	-0,13	-0,56	-1,27	9 560 331

INFOPÄEV: MIDA MUUDAB SEPA ETTEVÕTETE MAKSEKESKKONNAS?

11.06 Sokos Hotel Viru

Eesti maksekeskkonnas toimuvad uue aasta alguses olulised muutused.

2014. aasta 1. veebruarist hakkavad Eestis kehtima uued üleeuroopalised makseteeringimused.

09.20–09.50 Registreerimine ja hommikukohv

09.50–10.00 Sissejuhatus. Moderaator Raamatupidaja.ee toimetaja JUULI LAANEMETS

10.00–10.40 Muudatused Eesti maksekeskkonnas – üleminek ühtsetele üleeuroopalistele (SEPA) makseviisidele. Eesti Pank makse- ja arveldussüsteemide osakonna juhtivspetsialist RAINER OLT

- Mis on SEPA ja milleks on SEPA kasulik?
- Kuidas kulgeb üleminek Euroopas ja Eestis?
- Milliseks kujuneb Eesti maksekeskkond peale SEPA-le üleminekut?

10.40–11.15 Euroopa Liidu regulatsioon - SEPA Rahandusministeeriumi Finantsturgude poliitika osakonna peaspetsialist KRISTIINA KALJURAND

- Miks oli vaja otsekohalduvat regulatsiooni?
- Mille kohta regulatsioon kehtib ja mida peab tegema?
- Mida regulatsioonid tähendavad Euroopa ühisturu kontekstis?

11.15–12.30 SEPA-le üleminek – mida see kliendile ja ettevõttele kaasa toob? Swedbanki Grupi arveldustoodete elutsükli juhtimise divisjoni direktor OLAVI LEPP

- Rahvusvahelisele kontole üleminek IBAN
- ISO-failidele üleminek 2015
- e-arvele üleminek, kui xml tekstiformaat muutub

12.30–13.30 Lõuna

13.30–15.15 Kas arve ongi leping? Advokaadibüroo Amos vandeadvokaat KAI AMOS

- Kas iga arvet tuleb maksta?
- Lepingutingimused arvel - tava ja praktika
- Mida tähendavad arvele kantud numbrid ja sõnad?

15.15–15.20 Infopäeva lõpetamine

Äripäev

Infopäeva soodushind registreerimisel kuni 31.05.2013 on 169 eurot (km-ga 202,8 eurot). Tavahind 199 eurot (km-ga 238,8 eurot). Kahe või enama isiku korraga registreerimisel ühest maksjaettevõttest kehtib hindadele 5% soodustus. Registreerimine veebis www.seminar.ariptev.ee või telefonil 667 0411. Infopäeva projektijuht Juuli Laanemets, tel 667 0106.

Kristjan Tamla: Eraisikute finantsvarad sõltuvad 2,5 tegurist.

Swedbanki Balti investeerimiskeskuse juhi sõnul on nendeks: 1) kui palju täna teenitakse, 2) ajalooline tootlus ja 0,5) kui palju keegi jõuab palgast kõrvale panna.

OMX TALLINN

52 nädalat

Tallinna börsi üldindeks, kajastab põhi- ja lisanimikirja aktsiate liikumisi.

TÕUSJAD

Vestas Wind Systems

84,80 DKK

+10,13%

Tesla Motors

102,53 USD

+5,61%

Toyota Motor

6210 JPY

+4,90%

Nissan Motor

1121 JPY

+4,18%

Banco Santander

5,63 EUR

+4,01%

Honda Motor

4035 JPY

+3,86%

Märtsis tegid USA eluasemete hinnad suuri tõusu alates 2006. aastast.

Eestlane ja ratsionaalne säästmine ei käi kokku

Nõustaja juures pangas teevad inimesed säästu- ja investeerimisotsused emotsiooni ajal. Ratsionaalsust eriti eeldada ei maksa.

Eile tutvustasid Swedbanki privaatpanganduse juht Vaiko Tammeväli ja Balti investeerimiskeskuse juht Kristjan Tamla veidi baltlaste finantsvaradega seotud numbreid ja tendentse ning ka varakamate klientide seas korraldatud sihtgrupi uuringut. Ilmselt on Eesti iseseisvusaajale eelnenud kaos olnud nii suur ja ajaliselt nii lähedal, et inimesed ei ole harjunud rahaasju planeerima. Eesti rikaste klientide käest uuriti, miks nad säästavad. Ülekaalukalt levinuim vastus oli, et panna raha tööle. Ei olnud see pensioniks raha kogumine, auto või kinnisvara ostuks säästmine, laste hariduseks raha kõrvalepanek ehk eesmärgistatud tegevused. Kuna raha on, tuleb sellega midagi teha.

Hoiused ja II samm on eestlase peamised finantsvarad. Aktsiad, võlakirjad, fondiosakud (v.a pensionifondid) ja kindlustus on eestlase jaoks ebahuvitavad teemad. Kui jätta välja kõige varakamad kunded (0,5% Swedbanki klientidest), kelle kuusissetulek on vähemalt 4000 eurot või finantsvarasid (II sambata) vanas rahas vähemalt miljon krooni, ning jõukas keskklass (8% kundedest) sissetulekuga 1000–4000 eurot või finantsvarade portfelliga 15 000–64 000 eurot, jäävad järele nn masskliendid, kelle vara on hoiustel ja II pensionisambas.

Paraku on hoiuste intressimäärad inflatsioonist madalamad ning selle raha ostujõud kipub ajas vähenema. Kuid teised raha kogumise viisid ei tule eriti kõne alla. Paljude suurimaks varaks on eluase ning koormaks eluasemelaen, mille teenindamiseks kuluva raha tõttu on säästuvõime pärsitud. Hoiuste ja ka investeerimishoiuste puhul on maagiline joon üks aasta, sealt edasi kukub huvi eksponentsiaalselt. Isegi kui inimesel on raha seisnud arvelduskontol puutumatuna viis aastat ning talle pakutakse, et teeks tähtjalise hoiuse, on vastus pigem eitav, sest äkki läheb seda raha vaja. Ka osa summa hoiustamine pikemaks ajaks ja ülejäänud jätmise arvelduskontole on juba liiga raske valik.

ROMET KREEK
romet.kreek@aripaev.ee

Hoiuste ja ka investeerimishoiuste puhul on maagiline joon üks aasta, sealt edasi kukub huvi eksponentsiaalselt.

SOOVITUS

LHV kärpis Silvano aktsia hinnasihti

LHV Pank kärpis mai keskel avaldatud analüüsis pesutootja Silvano FG hinnasihi vahemiku 4,60–5,10 eurolt 3,10–3,40 eurole ehk kolmandiku võrra. Kuna aktsia kaupleb kõigest 2,60 euro tasemel, soovitatakse aktsiat endiselt osta.

Silvano juhtkonna hinnangul on ees väljakutsed seerohked ajad, sest konkurents on kasvamas ning kiiresti arenevates Venemaa piirkondades on Silvano oma laienemispotentsiaali juba ammenanud, mistõttu tuleb hakata vaatama vähem arenenud piirkondade poole, vahendas LHV.

Sellest tulenevalt ei suuda Silvano tõenäoliselt enam vanas tempos käivet kasvatada (2012. aastal kasvas pesutootja käive 19%). Selleks aastaks ootab LHV Pank 8,3% ning järgnevat kaheks aastaks vastavalt 8,0% ja 7,5% käibekasvu.

Samas oodatakse kasumlikkuse languse pidurdumist. Sel aastal oodatakse küll veel puhaskasumi vähenemist 14,2 miljonilt 13,4 miljonile eurole (0,34 euronit aktsia kohta), kuid 2014. aastaks prognoositakse juba 17,1 miljoni eurost puhaskasumit (0,43 eurot aktsia kohta).

Hoolimata sellest, et ettevõtte finantspositsioon lubaks panga hinnangul maksta sarnaselt möödunud aastaga dividendideks 0,25 eurot aktsia kohta, ootab LHV dividendiks 0,18 eurot aktsia kohta, kuna 2012. aasta tulemused jäid juhtkonna ootustele alla ning ka selle aasta välja-vaade on suhteliselt nõrk.

MAKSUD

Investeerimiskonto omanikest maksab tulumaksu vaid 6%

1864 investeerimiskonto omanikust läheb maksu- ja tolliameti andmeil maksustamisele vaid 113 isiku tulu (6% deklaratsioonidest), kuna nad võtsid eelmisel aastal kasumi tarbimisse. Maksustatud tulu oli kokku 195 223 eurot ehk 1727 eurot deklaratsiooni kohta. Maksu- ja tolliameti teenindusosakonna juhtivspetsialisti Hannes Udde sõnul ei pea ülejäänud 1751 investeerimiskonto omanikku tulumaksu maksma, sest nad ei võtnud saadud kasu tarbimisse.

LANGEJAD

Outokumpu

0,60 EUR

-2,30%

Runkki Group

0,44 EUR

-2,22%

Novartis ADR

73,68 CHF

-0,91%

Pohjola Bank A

12,90 EUR

-0,62%

Tieto

15,92 EUR

-0,50%

United Utilities

784,50 GBp

-0,32%

Uus linnugriip H7N9 ei allu Roche Holdingi Tamiflu toimele.

ÄRIPÄEVA KOOLITUS

12.–13. juunil

COACHING'U KOOLITUS JUHTIDELE

Kuidas *coaching'*ut rakendades juhtida ja arendada oma inimesi?

Koolitaja on **IVAR LUKK**

Koolituse hind on 449 eurot (km-ga 538,8 eurot)

Täpsemad programmid aadressil
www.koolitus.aripaev.ee

5. juunil

LÄBIRÄÄKIMISED VÄLISTURGUDEL

Kuidas läbi nutika strateegia ja taktika saavutada parimaid tulemusi?

Koolitaja on **JAKOB SAKS**

Koolituse hind on 349 eurot (km-ga 418,8 eurot)

Äripäev

Info ja registreerimine telefonil **667 0100**, elektronposti aadressil
koolituskeskus@aripaev.ee või koduleheküljel www.koolitus.aripaev.ee